

Sociionomen

TEMA: REKRYTERING AV FAMILJEHEM

KVALIFICERAT SOCIALT ARBETE OCH PSYKOTERAPI

#4
2022

FORSKNING

Dickpics
och nudes en
del av ungas
vardag

TENDENS

Nytt grepp
kring beroende-
vården

Kravet till Kalix
kommun kom via mejl:
Betala lösensumman
om ni vill få igång
datorerna igen.

UNDER ATTACK

Anna-Lena Andersson,
socialchef i Kalix, om
cybersäkerhet

#socionomdagarna

Nu för
18:e gången!

Socionom dagarna

Mötesplatsen för kvalificerat socialt arbete
22-23 november 2022 på Stockholmsmässan

Få inspiration, knyt kontakter och fördjupa
dig i frågeställningar som är viktiga för
dig i din profession!

Bland talarna:

Mustafa Panshiri

Kerstin Svensson

Mehrdad Darvishpour

Mia Börjesson

Bo Hejlskov Elvén

Toni Tuunainen

Anna Bergfors

Ida Ali-Lindqvist

Camila Salazar Atias

Katrin Fardish

Håll dig uppdaterad på www.socionomdagarna.se

Arrangör:

Akademikerförbundet SSR

I samarbete med:

Svensk
Chefsförening
EN DEL AV AKADEMIKERFÖRBUNDET SSR

Stockholms
stad

Organiseras av:

Insight
Events
sweden

”XXX XXXX”

Jag skriver den här ledaren samma dag som bilderna och vittnesmålen från Butja, strax norr om Ukrainas huvudstad Kiev, börjar nå ut till omvärlden. Förödelsen är enorm och brutaliteten är chockerande. Bilderna är en påminnelse om hur lite vi vet om vad som faktiskt händer i de områden där striderna fortfarande pågår. Det finns tyvärr all anledning att frukta att vi kommer få se fler liknande bilder framöver. Klart är att människor har ett stort behov av i första hand skydd, men på sikt även stöd att bearbeta de fasor de varit med om. Det som egentligen inte går att förstå eller förklara ska bearbetas. Förluster ska sörjas, liv ska återupprättas, och människor bli någorlunda hela igen.

DET SOM MITT i all meningslös grymhet mot civila inget hopp är att se hur många som mobiliserar utmed flyktingarnas väg till säkerhet. I det här numret kan du följa arbetet med att ge akut hjälp i såväl ukrainska Chernivtsi som i Nynäshamn, där färjan från Polen lägger till sex dagar i veckan. Precis som många andra platser i Sverige skruvar frivilliga ihop ikeasängar som placeras ut i gymnastikhallar.

DET HÄR NUMRET bjuder också på vårens stora psykoterapitema, där vi fördjupar oss i psykodynamisk korttidsterapi. Den har i ett flertal studier visat sig kunna ha en positiv effekt, men är fortsatt ifrågasatt från många håll. Men några som anammat metoden som en del i verktygs-lådan är Ericastiftelsen, som bland annat arbetar med att hjälpa barn i behov av traumaterapi. I Fredrik Rubins intervju med verksamhetschefen Anna Norlén konstaterar hon att spåren av trauma blir djupare i barns hjärnor, som fortfarande är under utveckling. Och bland en del av de barn som nu kommer till Sverige från krigets Ukraina lär spåren vara djupa precis som de varit hos så många barn som tidigare kommit hit från olika krig och konflikter. Låt oss nu se till att all tidigare erfarenhet och kunskap används på ett klokt sätt, så att vi ger de nya generationer av krigsdrabbade barn som kommer till Sverige möjlighet att få trygghet, läka, och hitta en ny framtidstro.

Annika Sjöberg
Chefredaktör

Socionomen

Socionomen är den ledande oberoende tidskriften för kvalificerat socialt arbete och psykoterapi. Den är prenumererad och utkommer med åtta nummer per år. Ägare är Akademikerförbundet SSR.

Tidskriften Socionomen, A4, Bondegatan 21, 116 33 Stockholm

Besök: Bondegatan 21

Socionomen ansvarar ej för inskickat material som inte är beställt.

**CHEFREDAKTÖR
& ANSVARIG UTGIVARE**

Annika Sjöberg
0706-58 88 95
annika@socionomen.se

**DIGITAL REDAKTÖR
& REPORTER**

Jenny Palmqvist
0703-94 43 23
jenny@socionomen.se

ART DIRECTOR

Louise Bååth
louise@a4.se

REDAKTIONSRÅDET

består av yrkesverk-
samma personer inom
socialt arbete. Kontakt-
uppgifter finns på
socionomen.se

SKRIBENTER

Anna Fredriksson
Anne Ralf Hållbus
Tim Andersson
Fredrik Rubin
Carin Fock
Annica Ögren
Jenny Palmqvist

FOTO OMSLAG

Tomas Bergman

PRODUKTION

A4 Text & Form

SOCIONOMEN.SE

Nyheter och fördjupning om
socialt arbete och psykoterapi

PRENUMERATION

Akademikerförbundet SSR
08-617 44 00, knappval 5
prenumeration@akademssr.se
Prisuppgifter och info finns på
socionomen.se/prenumerera/

ANNONSBOKNING

AdSales Group AB
Barbara Marsella
barbara@adsales.se
08-580 80 419, 072-322 54 19
Utgivningsplan på
socionomen.se/annonsera/

TRYCKERI

Norra Skåne Offset,
ISO 14001- och
ISO 9001-certifikat.
Socionomen finns även som
taltidning. Kontakta redaktionen
för information.

Akademikerförbundet SSR

07 I KORTHET

Aktuellt: Brister i stödet till adopterade.

12 BEROENDEVÅRD

Tendens: Stora förändringar att vänta efter Samsjuklighetsutredningen.

16 HITTA HEM

Tema: Kommunerna skriker efter fler familjehem. Vad krävs för att få fart på rekryteringen?

30 EFFEKTIVT FÖR SAMLARE

Verktyg: Samlarteamet i Stockholm har en ny metod som får klienterna att rensa.

FOTO: TOMAS BERGMAN

XXX

Lena Nordström har hittat tryggheten hos KRIS.

FOTO: SAMUEL UNÉUS

34 ANNA-LENA ANDERSSON

Porträttet: När Kalix kommun drabbades av en ransomware-attack ställdes krisberedskapen på prov.

46 GEMENSKAP HOS KRIS

Bildreportaget: I mars kom de första krigsflyktingarna till Nynäshamns kom

53 DIGITALA TRAKASSERIER

Forskning: Svårt för unga att hantera digitala sexuella trakasserier.

ALLTID I SOCIONOMEN

ÖVERBLICK 44 C-UPPSATSTÄVLINGEN 44 DEBATT 58
SETT, LÄST HÖRT 60 KRÖNIKA 63

FREDRIKSDAL

Ett utrednings- och behandlingshem
för familjer med barn i åldrarna 0-13 år
och blivande föräldrar

Tel. 0380 - 261 10
www.utredningshem.se

Skyddade boenden Stödboenden

**Säkra och trygga lösningar
med individen i centrum!**

070-108 15 15

info@hemstadenab.se

Hemstaden

hemstadenab.se

I korthet

TEXT: JENNY PALMQVIST

FOTO: GETTY IMAGES

Brister i stöd till adopterade

ADOPTION. En adoption är något som hänger med hela livet och behov som kan härledas till adoption kan uppstå i olika skeden i livet. Nu visar ny kartläggning från Socialstyrelsen att samhället brister i stöd till adopterade och adoptivföräldrar och att socialtjänstens stöd till adopterade inte är likvärdig i landet och behöver utvecklas. Kartläggningen visar också att det saknas kunskap om adoptionsspecifika behov inom hälso- och sjukvården.

Exempelvis saknas i stor utsträckning uppföljning och stöd direkt efter adoptionen. Ofta uppmärksammas behoven först i skolan, eller senare i tonåren då behoven utvecklats till svårigheter.

– Sjukvården är mer fokuserad på diagnoser och mindre på att det kanske kan behövas särskilt stöd och ett livscykelperspektiv på att man är adopterad, säger Åsa Borén, utredare vid Socialstyrelsen.

Arbetet mot sexköpsbrott behöver förbättras

SAMVERKAN. Polisens arbete mot sexköpsbrott med vuxna säljare är idag inriktat mot så kallade eskortsidor. Arbetet behöver breddas till att omfatta även andra arenor. När barn utnyttjas genom köp av sexuella handlingar behöver polisen och socialtjänsten bli bättre på att samverka för att motverka kontakter och upptäcka brott oavsett arena. Det visar två nya rapporter från Brå.

243

Så många miljoner betalade Socialstyrelsen ut under 2021 för att stärka kommunernas brottsförebyggande arbete

FLER NYHETER
FÖLJ FLÖDET PÅ
SOCIONOMEN.SE

KALENDARUM Seminarier

28–30/9

Socialchefsdagarna

Konferens. Temat för i år är Lust att leda, makt att påverka, mod att förändra. Dagarna hålls i år på Svenska mässan i Göteborg och du kan välja mellan ett stort antal seminarier. Senaste anmälningdag är 14 september.

[Socialchefsdagarna.se](https://www.socionomen.se/socialchefsdagarna)

8/9

Barnrättsstrateg

Utbildning. Fyrdagarsutbildning förlagd över tre månader. Ger en övergripande kunskap barnkonventionen och vad det innebär att tillämpa barnkonventionen i det praktiska arbetet.

[Skr.se](https://www.socionomen.se/utbildning)

18–19/8

Socialtjänstforum

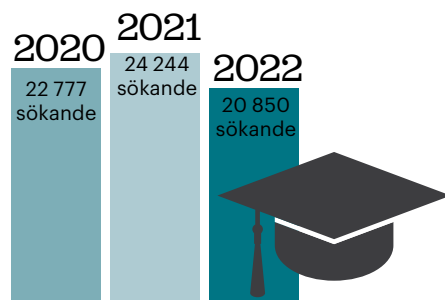
Konferens. Årets tema är "Socialtjänst i förändring". Tre ämnen står i fokus: förebyggande arbete, digitalisering och kunskapsstyrning. Sista anmälan 27 juni.

[gu.se](https://www.gu.se)

C-uppsattävlingen fortsätter på sidan 44.

FOTO: GETTY IMAGES

Färre sökande till socionomutbildningarna

UTBILDNING. Efter rekordåret 2021 har det totala antalet sökande till landets socionomutbildningar minskat 15 procent till höstterminen 2022. Det är den största minskningen i gruppen akademisk yrkesutbildning.

Samtidigt har det totala antalet ansökningar till landets högskolor och universitet minskat med 10,1 procent jämfört med höstterminen 2021, visar Universitets- och högskolerådets statistik som årligen presenteras i samband med sista anmälningssdag. Sker våldet på nätet vet barnet inte alltid vem förövaren är.

FOTO: GETTY IMAGES

Svenskar har låg kunskap om rasism

RASISM. Kunskapen om både rasism, och vilket stöd den som utsätts för rasism kan få, är för låg i Sverige.

Nu har Barnombudsmannen fått i uppdrag av regeringen att höja kunskapen om rasism utifrån FN:s barnkonvention.

BO ska bland annat ta fram stödmaterial och information om rasism riktad till barn och unga, lärare och pedagoger för att öka kunskapen om rasism och dess uttryck. Att ta fram information som stöd för unga som utsätts för rasism, ingår även i uppdraget.

Hjälp mot Dysmorfofobi

BEHANDLING. Den psykiatriska diagnosen Dysmorfofobi förekommer hos ungefär två procent av den vuxna befolkningen i Sverige. Diagnosen innebär en upplevd fulhet och ett stort missnöje med det egna utseendet som leder till oro och stark ångest. Trots att tillståndet är vanliga än både anorexi och typ 1 diabetes är det fortfarande relativt okänt bland både vårdpersonal och patienter, och den som lider av diagnosen söker

sällan hjälp av rädsla att uppfattas som ytlig.

Nu visar forskning att det finns behandling som hjälper.

Studier gjorda av forskare verkssamma på Psykiatri Sydväst visar att internetförmedlad KBT-behandling mot dysmorfofobi ger goda resultat.

OCD-programmet på Psykiatri Sydväst erbjuder nu även KBT-behandling på nätet och tar emot patienter över 18 år från hela landet.

”Tillfälliga medel löser inte långsiktiga behov.”

Anders Knappe, ordförande för Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) om regeringens vårändringsbudget.

Susanne Rolfner Suvanto

GÖR: Projektledare på Nationellt kompetenscentrum och verksamhetsansvarig på Omvårdnadsinstitutet.

AKTUELL: Äldre-expert i boken *Livsberättelser om adhd och autism*.

Viktigt om äldre med npf-diagnoser

I boken *Livsberättelser om adhd och autism* berättar tretton personer hur det är att få en npf-diagnos som äldre. Susanne Rolfner Suvanto är en av experterna som arbetat med projektet.

Forskning om äldres psykiska hälsa och ohälsa är ett eftersatt område och många som får en neuropsykiatrisk diagnos (npf) sent i livet har kämpat med svårigheter sedan barndomen utan att förstå varför. För att synliggöra och öka kunskapen om den här gruppen har Riksförbundet Attention sjösatt ett projekt som nu resulterat i en bok. Susanne Rolfner Suvanto, som bland annat arbetat som regeringens särskilda utredare av nationell kvalitetsplan för äldreomsorgen, välkomnar

livsberättelserna.

– Boken är hela projektets spjutspets och formulerar på ett tydligt vis varför projektet är så viktigt. Vi har en tendens att se pensionsåldern som en tidpunkt då livet startar. Men npf-diagnoser går inte i pension. Vi har haft kunskap om npf-diagnoser under kort tid och när den här gruppen var unga fanns inte ens begreppet npf.

Varför är boken viktig?

– Samhället behöver kunskap om konsekvenserna av att ha en NPF-diag-

nos. När vi inte har det betraktar vi den här gruppen som lat och slarvig. Man kommer inte på möten med biståndshandläggaren, kanske har mist sin livspartner som stått för alla rutiner och lider av ångest och depressioner, har stora koncentrationssvårigheter och saknar rutiner.

Vem behöver läsa boken?

–Den är fantastisk att läsa för alla men ger viktiga insikter för professionen, och särskilt socialtjänsten. Anhöriga och närstående som levt i en bergodalbana och inte minst personer med egen npf-diagnos som kan få upprättelse genom att de här fantastiska livsberättelserna.

Jenny Palmqvist

Läs hela intervjun på sacionomen.se.

DILEMMAT

Hur ska jag hantera misstänkt våldsärende?

FRÅGA: Hej! Det finns vissa barnavårdsärenden där jag upplever att man hamnar i limbo. Alla vet att det är fel att slå sina barn och klienten vill inte berätta om våldet, då är det lättare att säga att man brister i uppfostran. Det saknas ofta samtycke till frivilliga insatser, samtidigt som tvångslagstiftning inte är tillämpligt. Många faller därför faller mellan stolarna. Hur ska man resonera i de här fallen?

SVAR: Det här är ett återkommande dilemma, vilket bekräftas av resultat i forskningsstudien SAVE. Studien visar att endast tre av tio barnavårdsutredningar efter anmälan om misstänkt våldsutsatthet ledde till insatser och att det är vanligt att vårdnadshavare inte samtycker till insatser trots att behov har framkommit. Enligt SAVE-studien ges samtycke till insatser i störst utsträckning för flickor med svensk bakgrund och i minst utsträckning till pojkar med utomeuropeisk bakgrund. Särskilt svårt är det att nå fram med stöd till barn i åldern 0–6 år. Forskning saknas om vilken effekt olika arbetsätt har för att nå fram med stöd i större utsträckning i ärenden där det finns ett motstånd från vårdnadshavare. Men några saker skulle jag ändå vilja lyfta fram:

Birgitta Persdotter

FOTO: PRIVAT

1. ATT ARBETA proaktivt och hitta "motivationsfönster" i samband med anmälan och tidigt under utredningsprocessen. Exempelvis att arbeta medvetet med insatser tidigt i utredningen och/eller tidigt involvera andra i familjens nätverk. Flera exempel från praktiken

tyder på att detta kan öka motivationen hos vårdnadshavare att även ta emot fortsatt stöd.

2. ATT ANVÄNDA sig av möjligheten att besluta om uppföljning av barnets situation utan samtycke. Socialtjänsten har då rätt att under två månader ta kontakter och samtala med barnet.

3. ATT MÖTA föräldern i dess beskrivning av problematiken och samtidigt ställa raka och konkreta frågor om olika typer av våld både till barn och föräldrar. Oavsett hur föräldern vill benämna problematiken behöver frågor ställas för att ta reda på om det finns risk för våld eller svårigheter i uppfostran; Har föräldern positiv attityd till uppfostringsaga? Finns risk för våld vid konflikter med barnet på grund av stress, utmattning eller psykisk ohälsa? Finns tecken på att våldet är systematiskt och då ofta förknippat med våld mellan omsorgspersoner?

Birgitta Persdotter, universitetslektor i socialt arbete, Institutionen för sociala och psykologiska studier, Karlstads Universitet.

EXPERTFRÅGAN

Vad gäller vid orosanmälan?

FRÅGA: Hej! Jag tycker det är svårt att veta vilket ansvar socialtjänsten har för barn som flytt Ukraina. Barn som kommer tillsammans med sina föräldrar och har uppehållstillstånd enligt massflyktsdirektivet är i de allra flesta fall Migrationsverkets ansvar, samtidigt ska kommunerna se till att barnen får gå i skolan. Hur ska man tänka om det kommer in en orosanmälan om ett sådant barn?

SVAR: Socialtjänstens ansvar ser olika ut beroende på om barnen kommer till Sverige ensamma eller med en förälder. Om familjerna är här viseringsfritt eller har uppehållstillstånd enligt massflyktsdirektivet, spelar också roll.

Det sistnämnda innebär att familjen får erbjudande om boende, dagersättning och särskilt bidrag enligt Lagen om mottagande av asylsökande (LMA) och inte har rätt till bistånd enligt socialtjänstlagen.

Om en orosanmälan kommer in, eller om socialtjänsten på annat vis får reda på att ett barn far illa och är i behov av stöd, ska socialnämnden alltid ta ställning om en utredning ska inledas enligt 11 kap. 1 § socialtjänstlagen.

Samma regler gäller för alla barn som vistas i Sverige.

Mer information om vad EU:s Massflyktsdirektiv innebär finns på Migrationsverkets hemsida, samt på socialstyrelsen.se där man samlat all information med anledning av kriget i Ukraina. Där finns även information om rätten till sjukvård och vaccinationsprogram för barn. Även SKR har samlat information på en särskild sida.

→ HAR DU EN FRÅGA OM SOCIALT ARBETE?

Hör av dig till redaktionen@socionomen.se så sätter vi dig i kontakt med en expert.

Vänligen Socionomens redaktion.

Korta spalten en rad!

Bostad med särskild service för människor
med psykisk ohälsa enligt SoL

12 lägenheter med eget boende

Män och kvinnor över 18 år

Psykiska funktionsnedsättningar

Individanpassat med individuella scheman

KBT och MI

Tillgång till personal dygnet runt

Sjuksköterska

www.hinriksgarden.se
peo.holmstrom@siljansnyckeln.se
britt-marie@siljansnyckeln.se

Killar mellan 12 år och 20 år

Neuropsykiatriska funktionshinder

Socialt dysfunktionell situation

Utredning och behandling

Litet HVB i Orsa

KBT, MI, ART och lågaffektivt bemötande

Personal dygnet runt

Tillgång till psykiatriker, psykolog, socionom

Arbetsterapeut och sjuksköterska

www.orionorsa.com
joel.andersson@orionorsa.se

Nyckeln är ett hemtrevligt behandlingshem i Mora
med åtta platser. Vi hjälper tjejer i åldern 16 – 24 år
med psykisk ohälsa.

Vi använder Kognitiv beteendeterapi (KBT) och
Dialektisk beteendeterapi (DBT) som metod och
erbjuder både behandling och utredning.
Behandlingen utgår från ett strukturerat vecko-
schema och utformas utifrån den enskildas behov.
Vi erbjuder bland annat aktivitetsgrupp, friskvård,
färdighetsträning, relationsgrupp och särskilda
helgaktiviteter.

I verksamheten arbetar socionomer, beteendevetare,
arbetsterapeut, psykologer, alkohol- och drogtera-
peut, utbildade behandlingsassistenter med lång
erfarenhet samt specialistläkare i psykiatri. Vi har
vaken nattpersonal.

Vi återkopplar med månadsrapport utifrån BBIC
och utvärderar behandlingen med ett flertal skatt-
ningsskalor, samt vid uppföljning av genomförande-
planen. Vi har möjlighet att ta emot placeringar med
kort varsel och kan vara behjälpliga med transport.
Välkomna att höra av er för mer information!

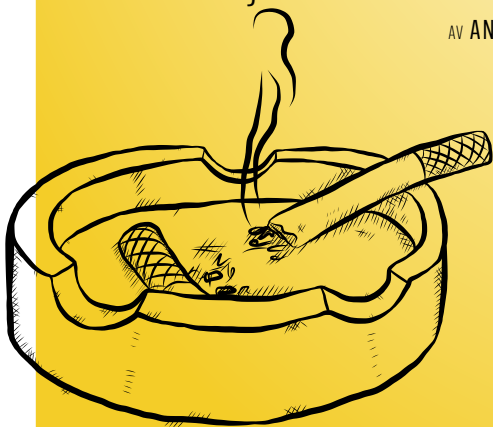
www.behandlingshemmetnyckeln.se
johan.krumlinde@siljansnyckeln.se

BEROENDE- VÅRDEN STÖPS OM

Om förslagen i Samsjuklighetsutredningen går igenom innebär det en genomgripande förändring. All behandling av skadligt bruk och beroende flyttas till regionernas hälso- och sjukvård men vad blir effekten i praktiken?

AV ANNA FREDRIKSSON ILLUSTRATION GETTY IMAGES

För ungefär två år sedan gjorde SVT:s Uppdrag granskning ett program om Sanne, en ung tjej som fick en mängd olika insatser under bara några veckor. Ändå för hon väldigt illa. Ingen tog huvudansvar och ingen ansåg sig heller göra fel, utan det var systemet som fallerade. Sannes mamma demonstrerade utanför riksdagen tillsammans med andra förtvivlade anhöriga, varav många mist barn i överdoser och suicid. Socialutskottet ordnade en hearing och uppmanade regeringen att agera. Det blev startskottet för Samsjuklighetsutredningen som lade fram sina förslag i slutet av 2021.

En grundbult i utredningens förslag är att all behandling av skadligt bruk och beroende ska flyttas till regionernas hälso- och sjukvård, eftersom en stor del av gruppen har samsjuklighet med både beroende och psykisk ohälsa. Missbruksutredningen, som för drygt tio år sedan föreslog samma sak, hamnade i byrålådan men nu verkar förslagen landa bättre. Då motsatte sig Sveriges Kommuner och Regioner, SKR, förslaget men de har nu svängt och är positiva.

– Frågan har mognat och det här är inte så kontroversiellt längre. Vi har arbetat aktivt och haft ett brett förankringsarbete med dialogmöten ute i länen, med tjänstemän, professionen och politiker, säger Zophia Mellgren, handläggare på SKR.

SAMSJUKLIGHETSUTREDNINGEN lyfter fram ett antal utvecklingsområden där det kommer att krävas stora insatser.

– Man kan se förslagen som en ambitionshöjning generellt. Men möjligheterna att samarbeta och samverka finns redan, vi borde egentligen redan vara där i en högre utsträckning, säger Zophia Mellgren.

Anders Printz, regeringens särskilde utredare, vill understryka att han ser att det finns beroende-

och psykiatriska verksamheter som arbetar mot att ge integrerad behandling redan i dag.

– Dessa verksamheter strävar efter att tänka ur brukarens perspektiv men förslaget att all behandling ska ges samordnat kommer att kräva att man ser över sina rutiner. Hälften av regionerna har i dag styrdokument där det står att en person ska vara nykter en viss tid innan en psykiatrisk utredning görs. Här har jag stora förhoppningar på förändring, säger han.

Om regionerna tar över behandlingsansvaret kommer det innebära att personal som i dag jobbar inom socialtjänsten med behandling och som vill fortsätta med det kommer behöva ta ställning till om de vill fortsätta inom socialtjänsten med de arbetsuppgifter som blir kvar där, eller söka sig till regionen i stället.

– Utifrån ett arbetsgivarperspektiv kommer man att behöva göra en kompetensinventering och en kompetensutvecklingsplan. Det är redan i dag vanligt med socionomer inom beroendevården och psykiatrin, och även primärvården

Zophia Mellgren
FOTO: PRIVAT

Anders Printz
FOTO: MALIN NERBY

” Behandlingsstarten påverkas också av långa häktningstider, då behandlingen inte kan komma igång innan dom fallit. ”

- ▶ har en viktig roll eftersom reformen berör alla vårdnivåer, säger Zophia Mellgren.

UTREDNINGEN PEKAR särskilt ut socionomkompetens som en av de viktigaste funktionerna inom den samordnade vård- och stödverksamheten. Hälso- och sjukvården behöver utveckla sin psykosociala behandlingskompetens.

– Det är nödvändigt att regionerna knyter psykosociala kompetenser till sig och de finns i socialtjänsten i dag. Man ska vara noga med det här. Regionerna ska inte bara fortsätta göra det man gör i dag utan de behöver ta hela sitt ansvar och öka sin kunskap, säger Anders Printz.

När hälso- och sjukvårdens kuratorer fick legitimation den 1 juli 2019 infördes särskilda övergångsregler med kortare arbetslivskrav för anställda med psykoterapeutlegitimation. I socialtjänstens beroendeverksamhet finns i dag också anställda med psykoterapeutlegitimation och beroende på i vilken roll en tidigare anställd inom socialtjänsten blir anställd inom regionen skulle validering kunna bli aktuellt.

Blir reformen verklighet krävs det utveckling även inom socialtjänsten som skulle ha kvar att fatta beslut om viktiga delar i helheten, till exempel uppsökande och förebyggande insatser, de sociala insatserna för jämlika levnadsvillkor och för att en person ska kunna utveckla sina resurser, ha sysselsättning och boende. Även anhörigstöd och insatser till barn och unga berörs och ett fält som pekats ut som särskilt problematiskt är HVB-hemmets verksamhet. Efter många funderingar har utredningen landat i att

Kajsa Westling
FOTO: PRIVAT

socialtjänsten ska ha fortsatt ansvar för biståndsbeslut om placeringar på HVB, hem för vård eller boende, medan regionerna får betalningsansvar för hälso- och sjukvårdsinsatserna, inklusive psykosocial behandling. De ungdomar och vuxna som placeras på HVB-hem befinner sig i utsatta livssituationer där mycket är stökigt. I dag tar socialtjänsten ofta hela ansvaret och betalar för hälso- och sjukvårdsinsatser trots att det inte är kommunens uppdrag och trots att man inte har kompetensen att bedöma vad som behövs. Enligt förslagen i Samsjuklighetsutredningen kommer regionerna kunna åläggas att betala en avgift om de inte planerar för behandlingen inför en placering. Det här är tänkt som ett incitament till samarbete runt placeringar.

– Våra förslag förutsätter ett gemensamt ansvar, det tar man inte i dag. Kommunerna och regionerna måste prata om det här. Själva regelsystemet kommer vara på plats, oavsett om man gjort det eller inte. Det är vårt intryck att kommunernas socialtjänst försöker få till samarbete men att regionen inte möter upp, säger Anders Printz.

Trots försöken att tvinga fram samarbete ser han HVB-vård som ett fortsatt problematiskt område. De presenterade förslagen är bara en dellösning.

– När det gäller institutionsvården för barn och unga måste man ta ett helhetsgrepp. Nu finns en tillsatt utredning och det är bra. Det behövs mycket mer än det vi föreslår.

I ARBETET MED utredningen har det funnits en ambition att ta till vara kunskapen hos personer

med egen erfarenhet och deras anhöriga. Man har arbetat systematiskt med workshops och intervjuer och resultatet har sammanställts i tio målbilder som varit utgångspunkten för utredningens förslag. Ansvarig för den här delen av utredningen var Kajsa Westling, senior policy designer på Experio Lab Sverige. Hon berättar att personer med egen erfarenhet uttryckte att de inte alltid blir behandlade med värdighet och respekt och inte alltid trodda på. Flera berättade att "det fanns en person som trodde på mig och det var hen som bidrog till att jag blev frisk".

– Det finns en stark stigmatisering kring målgruppen. Samtidigt som vården ibland kan ha en uppfattning om att individen har ett eget ansvar för sitt missbruk ses man som passiv och hjälpbehövande. Personer med egen erfarenhet vill bli sedda för de resurser och förmågor

de har, och behöver få stöd till att känna hopp om att de kan bli friska.

FÖRHOPNINGEN ÄR nu att utredningens förslag ska bidra till bättre stöd och behandling, så att vi i framtiden slipper höra fler berättelser likt Sannes, i Uppdrag granskning. Men Anders Printz inser svårigheterna och säger att det här är en reform som kommer att vara omfattande och ta tid.

– Vi har föreslagit fem års genomförandestöd och två år mellan beslut och ikraftträdande. Men det här blir aldrig färdigt.

Zophia Mellgren på SKR håller med:

– Vi jobbar aktivt redan i dag. Det tar lång tid att kunna mäta effekter på individnivå, men det är viktigt att redan från start ha process- och resultatmått som ger möjlighet att följa utvecklingsarbetet över tid. ◀

Samsjuklighetsutredningens förslag:

- All behandling av skadligt bruk och beroende ska vara hälso- och sjukvårdens ansvar.
- Behandling för skadligt bruk och beroende ska ges samordnat med behandling för andra psykiatriska tillstånd.
- Samordnad vård- och stödverksamhet ska finnas överallt.
- Regionerna ska ta ansvar för hälso- och sjukvård på hvb.
- Tillgången till personliga ombud ska öka.
- Uppföljning ska ske tillsammans med personer med samsjuklighet och anhöriga.
- Sprututbyte ska utvecklas till lågtröskelmottagningar i alla regioner.
- En tvångsvårdslag där hälso- och sjukvården ansvarar vid skadligt bruk och beroende ska utformas.
- Ett program för stärkt brukarinflytande och minskad stigmatisering ska bedrivas.
- Uppsökande och förebyggande insatser, anhörigstöd och insatser till barn och unga ska vara socialtjänstens uppdrag.

Källa: Från delar till helhet – En reform för samordnade, behovsanpassade och personcentrerade insatser till personer med samsjuklighet <https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/statens-offentliga-utredningar/2021/11/sou-202193/>

REKRYTERA FAMILJEHEM

HITTA HEM

Samtidigt som socialtjänsten har svårt att hitta lämpliga familjehem för barn i behov har utbudet av företag som erbjuder just detta aldrig varit fler. Varför är det så svårt att matcha barn med familjehem?

AV **FREDRIK RUBIN** ILLUSTRATION **JENS MAGNUSSON**

TEMAINNEHÅLL

REKRYTERA FAMILJEHEM

KOMPLEXT PUSSEL

Många faktorer spelar in för att rekrytering och matchning ska funka. **18**

VÅRDNADSÖVERFLYTTNING

Ett sätt att skapa större trygghet. **23**

FAMILJEHEMMENS FRAMVÄXT

Från barnauktioner till professionalisering. **24**

RÄTT STÖD FRÅN SOC

Familjen Johansson är tacksam över alla samtal med familjehemssekreteraren Charlotte Falk. **26**

PANELEN

Så arbetar tre av landets kommuner för att hitta fler familjehem. **30**

”**B**li fosterhem, intressant och bra ersättning. Anmäl er för placering i Göteborg. Bra arvode och stöd erbjuds. Ni blir kontaktade av vår konsulent som hjälper er”.

Annonsens som dyker upp efter en sökning på ”familjehem” är inte unik. Den nämner inte barnets behov eller familjernas egenskaper, pengarna är i fokus. Socialsekreterare som Socionomen talat med menar att det är ett tecken i tiden, att barn i viss mån kommit att bli en handelsvara. De privata företagen knyter familjer till sig för att sedan erbjuda dessa till kommuner som så kallade konsulentstödda familjehem.

STEFAN WIKLUND, professor vid Stockholms Universitet, leder idag forskningsprojektet ”Familjehem som samhällsätgärd”. En studie som syftar till att kartlägga utbudet av det som betecknas som familjehemsvård, men också vad som styr socialtjänstens val och hur utbudet växt fram.

– En orsak till att de konsulentstödda familjehemmen etablerats är svårigheten att rekrytera familjehem, i det vakuumet har det uppstått möjligheter för privata aktörer att etablera sig. Men det handlar också om synen på familjehemmen. Jämför man med 1900-talet så har det sociala arbetet gått mot en behandlingsdiskurs där de som placeras ska behandlas, snarare än att vi ska hjälpa barn i nöd, säger Stefan Wiklund.

Att familjehemsvården gått från ett lekmanuppdrag till ett mer professionaliserat uppdrag har passerat den privatiserade välfärdssektorn. Stefan Wiklund och hans kollegor ska bland annat titta på hur stor andel av familjehemsvården som utgörs av de konsulentstödda familjehemmen.

Stefan Wiklund
FOTO: PRIVAT

– Ordet ”professionaliserat” används olika. Familjehemmens branchorganisationer har arbetat för ett slags professionalisering i form av att värna om trygga anställningsformer och status som yrke snarare än ett lekmanuppdrag. Privata aktörer däremot har kanske i större utsträckning argumenterat för att konsulentstödda hem kan ses som professionella utifrån olika slags behandlingsperspektiv.

Trots att det finns en brist på familjehem, så är det en sanning med modifikation. Det menar Anna Svennblad, utredare på Socialstyrelsen.

– Det kan rent av vara så att det finns många familjehem som är bra och som väntar på en placering, men att familjerna inte passar vad just det här barnet behöver. På så vis blir det fel att säga brist när det kan vara en brist på passande matchning. Behovet av familjehem varierar dessutom från dag till dag. Man kan ha tio familjer som är tiptop och vill ta emot en tonåring, men vad hjälper det om vi ska placera en bebis.

Många bedöms inte vara lämpliga, varför?

– Det behöver inte vara konstiga anledningar, det kan handla om en så enkel sak som allergi för hundar, att barnet behöver gå kvar i sin skola eller att det inte finns ett familjehem i närheten. Närhet till barnets biologiska föräldrar kan också vara viktigt, säger Anna Svennblad och fortsätter:

– Sedan kan det givetvis handla om att familjehemsföräldrarna förekommer i brottsregistret eller har en belastad ekonomi. Men också att barnet har stora behov som gör det svårt att hitta en familj som kan tillgodose det.

Tar utredningarna för lång tid?

– Visst finns det familjehem som tänker att ”nu har vi anmält oss, om ni nu har så mycket barn varför har vi inte ett barn imorgon?”. Men det krävs så mycket innan dess, matchningen måste bli rätt. Det får inte gå för fort, man ska verkligen få tid att fundera och socialtjänsten att utreda. Sedan hoppar en del av familjerna

” Kommunerna betalar ofta en klumpsumma till företagen utan att begära en specificering om vad pengarna går till.”

av när de inser vad uppdraget innebär eller hur ingående utredningen av dem är.

När det kommer till konsulentstödda familjehem menar Anna Svennblad att synen på dessa skiljer sig åt bland handläggare och kommuner.

– Många kommuner uttrycker att det påverkat utbudet, att de ”tar” familjerna. Men det finns också de som uttrycker att de fyller ett behov när man snabbt behöver hitta en familj. Som i alla branscher finns det bra och mindre bra företag.

Även Sveriges kommuner och regioner (SKR) har fått indikationer från socialtjänsten att företagen bakom de konsulentstödda familjehemmen är en av orsakerna till att kommunerna

har svårt att hitta familjehem.

– Samtidigt betalar de här företagen inte sällan högre arvoden till familjehemmen än kommunerna. Men vi vet sällan hur högt eftersom kommunerna ofta betalar en klumpsumma till företagen utan att begära en specificering om vad exakt pengarna går till. Hur mycket som går till stöd och serviceavgifter och hur mycket som är arvode och omkostnader riktade direkt till barnen, säger Åsa Furén-Thulin, sektionschef vid SKR.

I skrivande stund är SKR i färd med att se över sina rekommendationer till kommunerna om arvodets nivåer, något som inte gjorts på många år. ►

”Många privata företag erbjuder familjehemmen stöd på ett sätt som kommunerna inte gör.”

► Ett förslag väntas komma under sommaren.

– I det arbetet undersöker vi hur arvoden och omkostnader påverkar viljan att ta emot barn samt bedömer en rimlig höjning, säger hon och fortsätter:

– Men sedan ska det också sägas att många privata företag även erbjuder familjehemmen en god service och stöd till familjehemmen på ett sätt som kommunerna inte gör.

Åsa Furén-Thulin menar att socialtjänsten, likt privata aktörer, skulle behöva erbjuda familjehemsföräldrar stöd och handledning dygnet runt. En svår nöt att knäcka, inte minst för mindre kommuner.

– Det behöver bli sömlöst dygnet runt. Det skulle kunna ske genom en kommungemensam familjehems-pool där man kan hjälpas åt, på så vis fördelas resurserna.

LIVSPUSSLET ÄR ETT ord som Åsa Furén-Thulin återkommer till. Det är en starkt bidragande orsak till varför det blivit svårare att rekrytera familjehem på senare tid.

– Samhället ser annorlunda ut idag. Man skaffar barn senare, reser mycket och har ett annorlunda liv än bakåt i tiden när familjehems-vården byggdes upp. Kommunerna behöver täcka in detta, ett utökat stöd och handledning är helt avgörande för att folk ska få till livspusslet.

Samtidigt har andelen barn med svårare problematik ökat, barn som ”vanliga” familjehemsföräldrar inte kan eller vill ta hand om. Men att barn skulle placeras på ”institution” i brist på familjehem med öppen famn, är inget som Åsa Furén-Thulin känner igen.

– Vi hör från kommuner att de köper platser på jourhem eller förstärkta familjehem för att de inte ska riskera att hamna på institution. De betalar ganska dyra pengar för att undvika det.

Vid Linköpings Universitet har en forsknings-

Åsa Furén-Thulin
FOTO: SKR

Judith Lind
FOTO: LINKÖPINGS UNIVERSITET

Cecilia Lindgren
FOTO: LINKÖPINGS UNIVERSITET

studie nyligen inletts med namnet ”Familjehem sökes”. I denna ska man i samverkan med socialtjänsten söka svar på varför det är så svårt med rekrytering, bedömning och samverkan inom familjehemsvården.

– En utmaning som vi kunnat se är att utreda familjehems lämplighet inom socialtjänsten. Men en ännu större utmaning är att överhuvudtaget få familjer att anmäla sitt intresse. Utgångspunkten i vår studie är att det råder brist samtidigt som familjehem, till skillnad från HVB-hem, är den prioriterade placeringsformen, säger Judith Lind som leder projektet.

I EN AV TRE DELSTUDIER undersöks varför fler inte ansöker om att bli familjehem, detta genom en enkät till personer som aldrig varit eller kanske ens funderat på att vara familjehem eller jourhem.

– I en enkät ställs ett antal frågor för att få en uppfattning om hur människor i allmänhet uppfattar familjehemsuppdraget. Vad går det ut på, vad är viktigt och hur ser de på sina egna förutsättningar att vara ett familjehem? Det ger en bild av hur uppdraget uppfattas, säger Cecilia Lindgren biträdande professor som tillsammans med Judith, Johanna Sköld och Ann-Charlotte Mürger står bakom studien.

I projektet sätts också rekryteringsprocessen i fokus och de utredningsmetoder som används för att om möjligt få svar på varför så få familjer bedöms som lämpliga. Även hur kommuner genom samverkan hanterar konkurrensen om familjehem kommer att studeras.

– Konkurrens om familjehemmen råder både kommuner emellan, och mellan kommuner och de privata aktörerna. Vi tittar både på hur kommunal samverkan fungerar idag och på samverkansprojekt som upphört för att se vad det beror på att de avslutades. ◀

EXPERTEN

Vårdnadsöverflyttning – en väg till trygghet

Under de senaste åren har vissa lagändringar gjorts för att stärka tryggheten och stabiliteten för placerade barn. Elin Torebring, jurist på Socialstyrelsen, berättar om hur reglerna för vårdnadsöverflyttning till familjehemsföräldrar förändrats.

DEN 1 MARS 2021 året trädde nya regler i kraft. De innebär en skyldighet för socialnämnden att efter ett barn varit placerat i samma familjehem under tre år årligen överväga om det finns skäl att ansöka om vårdnadsöverflyttning.

– Socialnämnden var även innan skyldig att överväga vårdnadsöverflyttning efter tre år. De kompletterande reglerna innebär alltså en skyldighet att överväga vårdnadsöverflyttning årligen efter denna

tidpunkt, säger Elin Torebring och fortsätter:

– Sedan ska det sägas att det inte finns något hinder att överväga vårdnadsöverflyttning innan tre år passerat, eller oftare än en gång per år. Utgångspunkten är att det ska göras så snart det finns ett behov.

Nytt var även tillägget om vilka omständigheter som socialnämnden särskilt ska beakta i sitt övervägande. Det handlar om barnets och familjehemsföräldrarnas inställning till en

vårdnadsöverflyttning, barnets relation till familjehemsföräldrarna och deras förmåga att tillgodose barnets behov av en trygg och god uppväxt.

– Men också familjehemsföräldrarnas inställning till, och förmåga att tillgodose barnets behov av kontakt med sina föräldrar och andra närstående. Liksom barnets egen relation till sina föräldrar ska beaktas. En vårdnadsöverflyttning ska göras när det är uppenbart bäst för barnet.

I SKRIVANDE STUND finns ett lagförslag om att skyldigheten att överväga vårdnadsöverflyttning ska tidigareläggas, till efter två års placering i samma familjehem och därefter årligen. Det föreslås träda i kraft i juli i år. Samtidigt pågår en utredning som ska redovisas senast den 20 december 2022.

– Den handlar om vikten av trygghet och kontinuitet för barn i utsatta situationer. I uppdraget ingår bland annat att ta ställning till om förutsättningarna för vårdnadsöverflyttning bör ändras för att tillgodose familjehemsplacerade barns rätt till trygghet och stabilitet. ◀

FAMILJEHEMMENS UTVECKLING

Tiden då barn placerades hos lägst bjudande är tack och lov historia. Men trots ökad professionalisering av familjehemsvården är pengar fortfarande en faktor i rekryteringen.

AV FREDRIK RUBIN

1940-tal

Oro för att landsbyg- dens avfolkningen skulle leda till minskad tillgång till fosterhem.

Från barn- auktioner till ökad profession- alisering.

1890–1920-tal

Barn utackorderades, de fosterhemsföräldrar som godtog lägst ersättning fick ta hand om barnet.

1926

Fosterföräldrars lämplighet börjar utredas, alla får inte ta emot barn.

1902

Lagstiftning om fosterbarnsvård införs.

”Den fosterhemsförälder som krävde lägst ersättning var den som fick ta hand om barnet.”

FOTO: BLOMBERG, ANTON (1862-1936), STOCKHOLMS STADSMUSEUM

Allmänna Barnhuset, Norrtullsgatan 14 i Stockholm.

UNDER 1800-TALET och en bra bit in på 1920-talet var det vanligt att barn utackorderades. Den fosterhemsförälder som krävde lägst ersättning var den som fick ta hand om barnet. Barn placerades ofta på gårdar, gärna hos barnlösa fosterföräldrar. Omkring 1970 rekryterades allt fler fosterhem i städerna, man såg nu med fördel på fosterhemsföräldrar med erfarenhet av barn, gärna tidigare fosterbarn eller sommarbarn. Genom åren har fosterhemsbarn behandlats illa,

i många fall utsatts för övergrepp, något regeringen bad om ursäkt för efter Upprättelseutredningen 2011. Svårigheten att rekrytera familjehem har ökat under senare år, vilket fått konsulentstödda familjehem att erbjuda sina tjänster med följden att kommunernas kostnader ökat. ◀

1950-talet

Barnavårdskommittén menar att det är av största vikt att barn fick leva ett ”normalt hemliv” i fosterhemmet.

1970-talet

Andelen barn som placeras i fosterfamiljer i städerna ökar.

2018

Socionomens granskning visar familjehemsbristen gör att barn tvingas bo i jourhem i flera år.

2019

Andelen konsulentstödda familjehem ökar vilket ”trissar upp priserna”.

1 januari 2020

Barnkonventionen blir svensk lag.

REKRYTERA FAMILJEHEM

Efter ett års väntan på att bli matchade med ett barn var familjen på väg att hoppa av. Då kom samtalet.

Familjen Johansson matchades rätt – till sist

En flicka tvingades flytta ifrån sitt familjehem. Samtidigt öppnade en annan familj sitt hem men matchningen stämde inte. Detta är historien om hur Jennie och Nils Johansson blev familjehemsföräldrar efter lång väntan. TEXT FREDRIK RUBIN FOTO MARIE ULLNERT

Jennie hade varit inne på detta flera gånger tidigare, men jag var motståndare och tyckte att vi hade tillräckligt med vårt eget. Men så kom den här lilla flickan på vår dotters sjuårskalas, hon hade aldrig tidigare varit på ett kalas, säger Nils.

På Västgötaslätten bor familjen Johansson. Föräldrarna Jennie och Nils och deras i dag tioåriga dotter. Men också en familjehemsplacerad femårig tjej som i dag är en naturlig del av familjen. Men, ska det tilläggas, inte samma tjej som kom på den biologiska dotterns sjuårskalas.

– Den här tjejen som kom på kalaset var helt fantastisk. När vi fick höra att hon inte skulle få bo kvar i sitt familjehem så öppnades något upp inom mig. Plötsligt förstod jag Jennie och tänkte ”varför inte hjälpa en sådan här liten tjej?”

Familjen tog kontakt med den kommun som placerat flickan, vilket skulle visa sig vara Mölndal stad. En bra bit ifrån Vara där familjen bor.

– Vi ringde och bad om att få prata med högsta kommunchefen. Vi var helt naiva och oprövade som familjehem och sa att ”vi kan ta henne”. Chefen förklarade att det inte gick till så, och så fick vi kontakt med Charlotte.

CHARLOTTE FALK är familjehemssekreterare i Mölndal och den som sattes i kontakt med familjen.

– Vi fick ett jättebra intryck av er som familj och såg att ni hade goda resurser att ta emot ett barn och ville använda er som familjehem. Men vi landade i att matchningen inte var rätt med just den flickan.

Flera orsaker, som inte hade med familjen att göra men av sekretesskäl måste lämnas därhän, ledde fram till beslutet. Mölndal stad påbörjade nu ett arbete med att matcha familjen med ”rätt” barn, en process som skulle visa sig kräva mycket tid och tålmod av familjen. Efter ett års väntan, med livet delvis satt på paus, var Jennie och Nils nära på att hoppa av. Familjen sökte sig till och med till Familjehemsenheten i Göteborgs Stad för att se om de hade någon matchning.

– Till sist blev en fyraåring flicka aktuell hos oss. Vi kände direkt att matchningen vore perfekt med familjen, säger Charlotte Falk.

Men familjen var inte lika övertygad, flickans ålder avskräckte.

– Vi var lite egoistiska och ville ha en flicka i liknande ålder som vår egen. Som ett syskon, och inte ett blöj-barn, säger Nils.

” Vi var lite egoistiska och ville ha en flicka i liknande ålder som vår egen. Som ett syskon, och inte ett blöjbarn.”

- ▶ – Men så gick vi hem och tittade på alla videos från när vår dotter var fyra år, för vi kom inte ihåg hur det var att ha en fyraåring. Då smälte vi och tänkte på hur gulligt det var med en fyraåring, säger Jennie.

FRÅN DET ATT FAMILJEN sa ja tog det bara två veckor innan den lilla flickan slussades in i familjen. Äntligen var allt perfekt. Eller nej, så enkelt skulle det inte visa sig att det var.

– Det var fruktansvärt, säger Jennie och skrattar. Jag hade haft en romantisk bild av att jag skulle vara någon ave Maria-figur. Jag grät varje dag på mina hundpromenader och tänkte att jag förstört vår familj.

– Det var inte enkelt, det innebar stora förändringar och mycket känslor för vår familj. Nu var vi fyra, en helt annan konstellation och synk i familjen. Samtidigt ville man inte visa de känslorna för den nya flickan. För vilken grej det måste ha varit för henne att komma till oss, säger Nils.

Jennie och Nils biologiska dotter hade alltid varit lugn. Den nya tjejen skulle visa sig ha ett

” Vi har fått så bra stöd, nästintill samtals-terapi. Det stödet är ovärderligt. ”

annat humör och egna upplevelser med sig vilket utmanade familjen mycket mer. Bråk och utbrott från den lilla flickans sida ledde till slitningar i den biologiska familjen.

– Jag ringde Charlotte mycket och fick jättebra hjälp av det. Det var nya känslor och tankesätt som jag aldrig haft tidigare. Gör jag rätt eller fel? Nu gör hon så här hur ska jag gå till väga med detta? Det har varit oerhört skönt att ha Charlottes stöd, säger Jennie.

– Kontakten med Charlotte var helt nödvändig. Vi har fått så bra stöd, nästintill

Familjen har haft tät kontakt med familjehemssekreteraren Charlotte Falk. Särskilt i början.

samtalsterapi. Det stödet är ovärderligt, annars hade det varit så mycket svårare, säger Nils.

Har den här familjen krävt mer stöd än andra?

– Nej, jag har bara funnits här. Vi pratade mycket om omställningen, det är inget ovanligt att det blir en krisfas i början. Sedan ska man hitta sina nya mönster, det är som vilken flock som helst, säger Charlotte.

Det dröjde ett halvår innan lugnet la sig i hushållet. Flickan hittade sig plats i familjen som tidigt skapade en god relation till flickans biologiska nätverk som hon träffar kontinuerligt.

– Inskolningen på förskolan blev också en vändpunkt, hon älskar sin förskola. Hon vågade slappna av mer och mer. Det viktigaste är att det finns kärlek och ork, säger Jennie.

– Nu är vi en familj till hundra procent. I början frågade hon hela tiden om hon fick följa med när vi skulle hitta på något. I dag ser hon det som en självklarhet. Nu känner hon sig trygg med att hon alltid ska med. ◀

En chans för familjen

GrödbyGården ligger i nordöstra Skåne, i en by omgiven av hav, sjöar och bokskogar. I frisk miljö skapar vi förutsättningar att ta fatt i den utvecklingstråd som slagit knut baserat på vår långa erfarenhet och unika kompetens. Genom behandling hjälper vi barn och föräldrar till trygga relationer. I utredningsuppdrag vägleder våra noggranna observationer till val av insatser.

Vill du veta mer? Ring 0456-229 41 eller besök www.grodbygarden.se

 GrödbyGården
EN KUPAD HAND FÖR LIVET

Behovsanpassad skyddsplacering

Stiftelsen Bergslagsgårdar erbjuder flera olika boendeanvändningsalternativ för skyddsplaceringar. Det ingår alltid säkerhetsplanering, socialt stöd, stöd vid myndighetskontakter samt stöd i etablering på ny ort. Vi hämtar vid behov.

Mejeriet - Ring vår jour 0701-01 69 79

Ett skyddat boende för kvinnor med eller utan medföljande barn. Tar emot placeringar dygnet runt.

Familjehem

Speciellt utvalda familjehem med mångårig erfarenhet tar emot kvinnor med eller utan medföljande barn, familjer eller män i behov av skydd.

Skyddsboende lägenhet - Ring vår jour 0768-60 29 49

Lägenheter med boendestöd som finns runt om i mellansverige. Tar emot män i behov av skydd, kvinnor med eller utan medföljande barn samt familjer.

 Stiftelsen
Bergslagsgårdar

Tel. 019-17 05 90
www.bergslagsgardar.se

Hur arbetar ni för att rekrytera familjehem?

TEXT FREDRIK RUBIN

HANS BÄCKSTRÖM,
familjehemssekreterare
Malmö stad

BERIT NILSSON,
familjehemssekreterare
Gävle kommun

● **Hur ser intresset för att bli familjehem ut?**

– I och med Ukrainakrisen hör jättemånga av sig och vill bli familjehem. Det är mångfaldigt fler än under en normal månad. I det läget är det jätteviktigt att informationen är lättillgänglig.

Hur skiljer det sig från tidigare krig och kriser?

– Det var en hel del som ville bli familjehem under flyktinginvandringen 2015, men betydligt fler som är intresserade av att bli familjehem i dag. När människor är i kris närmre oss så blir många mycket mer engagerade.

”När människor är i kris närmre oss så blir många mycket mer engagerade.”

Hans Bäckström berättar att Malmö stad genomför olika former av informationskampanjer och annonserar kontinuerligt efter familjehem.

– Just nu har vi sponsrade artiklar inne i lokala

tidningar som beskriver vad det innebär att vara ett familjehem. Våra kampanjer upprepas, för det ska vara en process för folk. Det är inte ett beslut som bör tas snabbt.

Samtidigt som fler anmäler intresse i dag så säger det ingenting om hur tillgången till familjehem faktiskt kommer att se ut när dessa bedömts.

– Vi vet inget om huruvida de är lämpliga. Man behöver också ha många fler familjehem än barn då det krävs att barnet och familjehemmet matchas, säger han och fortsätter:

– Många vill ha ett så litet barn som möjligt. Få ringer och säger att de vill ha en tonåring. Jag tror att man tänker att de är enklare och att man kan vara med och forma barnet.

● **Vad upplever du som svårt i rekryteringen av familjehem?**

– Svårigheten är att det i dag finns privata aktörer med i bilden som erbjuder långt över SKR:s rekommendationer som kommunerna bör hålla sig inom. I dag har familjehemmen en helt annan kunskap om vad andra får. De vet sitt värde och ser det som ett förhandlingsläge. Det blir nästan så att man pratar dygnspris och då handlar det nästan mer om att det är ett företag än ett familjehem.

”De vet sitt värde och ser det som ett förhandlingsläge.”

Är det mer fokus på business menar du?

– Ja, vi känner att barnen nästan blivit en handelsvara. Vi vill givetvis ha familjehem som utgår ifrån att man har en känsla för de här utsatta barnen, att man vill hjälpa till att ge barnen ett bättre liv.

Berit Nilsson menar samtidigt att många barn och ungdomar har ett större vårdbehov i dag, vilket ytterligare försvårar placeringar.

– Många har diagnoser vilket gör att de är svårare att matcha. Det kan vara många vårdkontakter som krävs och det blir givetvis ett större åtagande som påverkar familjesituationen mer.

Vilka blir konsekvenserna?

– Barn blir längre tid i jourhem. Har vi inte familjehem att tillgå för de med svår problematik så blir det också i större utsträckning att inte minst ungdomar blir placerade i HVB som en nödlösning, även om det ska vara en tillfällig lösning.

CAMILLA ANDERSSON, förste socialsekreterare i Uddevalla kommun

• Vad skiljer er kommuns arbetssätt från andras?

– I vår kommun ansöker vi om många vårdnadsöverflyttningar. Hittills har alla har gått igenom. Vi har gjort en satsning i och på tre år har vi vårdnadsöverflyttat 41 barn. Egentligen handlar det bara om att vi följer den lagstiftning som finns.

Camilla Andersson berättar att de började titta på behovet hos de barn som varit längst placerade, för att sedan gå snabbare fram.

– I lagstiftningen står det att man kan göra den här prövningen när det finns ett behov. Vi har exempel på där vi gjort det redan efter två år. Det är när vi ser att det inte kommer att ske någon förändring i familjerna. Det kan handla om barn vars föräldrar har en låg begåvning eller där det finns andra väldigt konkreta saker att ta på.

Hur har det gått för barnen?

– Eftersom socialtjänsten släppt barnen när de vårdnadsöverflyttats så har vi inte insyn i det. Därför är vi nu i samtal med en forskare vid Göteborgs Universitet om att titta på hur det blivit. Blir det som vi önskar, alltså med en trygghet, stabilitet och lugn i tillvaron?

En tredjedel av föräldrarna motsätter sig vårdnadsöverflyttningen, lika många är positiva. Den sista tredjedelen säger nej, men är förstående.

– Den senare tredjedelen är ofta föräldrar som vill att barnet i framtiden ska kunna se i journalen att mina föräldrar inte ville detta egentligen. Men att de förstod att det var det bästa, det blir ett nej som inte är ett nej. Jag kan förstå deras resonemang.

”Vi har vårdnadsöverflyttat 41 barn på tre år.”

Att tvinga någon att gifta sig är ett brott som kan ge upp till fyra års fängelse. Du som möter barn och unga i jobbet bör därför göra det du kan för att sätta stopp. Det kan kännas svårt, men det är viktigt att du vågar agera.

Läs mer om hur du skyddar barn och unga i den myndighetsgemensamma vägledningen vid hedersrelaterad brottslighet. Du hittar den på hedersförtryck.se.

Tillsammans sätter vi stopp – det är vårt ansvar.

Nationella kompetensteamet vid Länsstyrelsen Östergötland, Barnafrid vid Linköpings universitet, Brottsoffermyndigheten, Polisen, Skolverket, Socialstyrelsen och Åklagarmyndigheten.

S:t Lukas Skellefteå

söker

Leg. PSYKOTERAPEUT
med handledarutbildning

Heltid med start hösten 2022. Du bör ha akademisk grundexamen som leg. psykolog eller socionom. Du kommer att arbeta med psykoterapi, handledning, chefsstöd, utbildning och organisationsutveckling. Verksamheten vänder sig till privatpersoner, företag och offentlig sektor. Mottagningen finns i Skellefteå men vi har också uppdrag i alla de tre nordligaste regionerna. Resor med övernattningsinträffar.

Vi brukar beskriva vår modell som att alla medarbetare har ett psykologiskt ägarskap. Alla deltar i mottagningens verksamhetsutveckling och dagliga arbete. Förutom det direkta arbetet, behöver du engagera dig i ekonomi, marknadsföring, arbetsmiljö och alla andra frågor som rör skötsel och utveckling av företaget. Vi har ett rullande chefskap vilket innebär att vi byter VD vartannat år. Stort deltagande och ansvarstagande krävs men i gengäld får du arbeta i ett engagerat team med en hög grad av självständighet och solidariskt tänkande. För oss är det viktigt att du delar idén om vår modell.

Du är välkommen att lämna din ansökan. Skicka denna till VD ingrid.lundberg.andersson@sanktlukas.se

www.sanktlukas/skelleftea.se

Så får vi

SAMLARNA ATT BÖRJA RENSA

För många samlare har hemmet slutat vara ett hem. Att få dem att förändra sitt beteende kan vara svårt men nu har Samlarteamet i Stockholm, i samarbete med forskare på Karolinska institutet, tagit fram en ny metod.

AV CARIN FOCK ILLUSTRATION GETTY IMAGES

För Samlarteamet i Stockholm går det aldrig att veta vad som väntar innanför dörren hos nästa klient. Men gemensamt för alla samlare de möter är att saker har fått större betydelse än klientens egna välmående.

– De flesta vi träffar har högar av saker som sträcker sig från golv till tak. När vi kommer in i hemmet måste vi gå genom gångar och det är ofta så fullt att det inte finns någonstans att sitta, vilket gör att vi får stå och prata. För många har hemmet slutat att vara ett hem, säger Johan Ågren, som är en del av Samlarteamet i socialförvaltningen i Stockholm stad.

Teamet jobbar alltid två och två tillsammans med en klient. Deras mål är bland annat att hjälpa samlarna med deras förhållande till sina saker, att med exponering träna dem att hantera en sak åt gången och undvika att klienten blir vräkt från sin bostad på grund av att samlandet har blivit en sanitär olägenhet.

– Vi jobbar yta för yta och med små mål. Klienten får välja en yta som ska rensas, till exempel ett bord eller en hall, och de får själva slänga allt. Vi rör ingenting utan klientens tillstånd. Vi tar också bilder där vi kan visa klienten framstegen som de gör varje gång vi ses. Men det är svårt för många att inte fylla en yta som de har lyckats rensa, de är experter på att flytta runt grejer, säger Johan Ågren.

HAN LYFTER FRAM vikten av att alltid lämna sina egna värderingar åt sidan innan man kliver in hos en klient. Att

skuldbelägga kan ha motsatt effekt.

– Vi går aldrig och sliter och drar i deras saker. Det är klienten som bestämmer vad som ska gallras. Vår uppgift är att peppa och motivera dem att ändra sitt beteende och sina mönster som gjort att de blivit samlare.

Innan Stockholm startade sitt Samlarteam jobbade gruppen med ordinarie boendestöd. Johan Ågren berättar att eftersom gruppen då saknade kunskap och arbetssätt att möta samlarna kunde en interaktion med en klient sluta med att han smugglade ut skräp som de tidigare försökt få klienten att slänga från personens hem. Problemet var dock att den metoden inte förändrade klientens beteende och personen samlade snart på sig lika många saker igen. För att få en varaktig förändring hos klienten började Samlarteamet att undersöka nya metoder. Hjälpen kom sedan från Karolinska institutet, KI. Samlarteamet började ett samarbete med en grupp psykologer som undersökte om kognitiv beteendeterapi, KBT, kunde förändra samlarnas beteende.

– Vi samarbetar med en forskargrupp som ger samlare KBT-behandling och har tillsammans utvecklat ett arbetssätt där vi strukturerar våra insatser och följer en plan som har sin grund i deras KBT-arbete. Det har varit, och är, ett otroligt givande samarbete. Att få in den här typen av forskning inom socialtjänsten är jättebra för alla parter. ▶

Johan Ågren och kollegorna i Samlarteamet i Stockholms stad har fått helt nya verktyg att jobba med.

NYCKELORD

- Trygghet
- Uppföljning
- Mod

känner kring sina saker, trots att de bli arga och ledsna.

– Här försöker jag visa min profession och förklara att för klienten att jag vet att den här processen kommer att hjälpa dem i längden. Men det är klart vi fortfarande misslyckas ibland eftersom inte alla vill ta emot hjälpen som erbjuds och en del avskyr oss. Men vi kan i alla fall se att vi lyckas mycket bättre i dag jämfört med innan vi började jobba på det här sättet tillsammans med KI.

Det stora problemet för många klienter är deras inflöde av saker. De kan vara bra på att gallra, men om inflödet fortsätter i samma takt blir hemmet ändå fullt av saker.

– Vid varje besök frågar vi vad som är nytt för veckan, vilka saker har tillkommit. Vi pratar om deras farozoner, det kan till exempel handla om soprum där grannar ställer fina saker, loppisar eller ett bokrum i ens förening. Vi kan gå tillsammans till dessa ställen och fråga vad de får för känslor där, vad de vill ta med hem och hur de känner när vi säger att de inte får ta med den. Där försöker vi jobba bort den bra känslan som många känner kring att göra ett fynd, säger Johan Ågren och fortsätter:

– Vid varje besök har vi en checklista som vi följer. Med den går vi igenom vad som gjorts och vad som behöver göras. Klienten får alltid en hemuppgift på slutet, det kan till exempel handla om att de ska gå i väg med något till återvinningen tills nästa gång vi kommer på besök. Tanken här är att de ska börja jobba med problemet själv. Målet är alltid att om vi har tomt en yta så ska den fortsätta vara tom.

Vad är det svåraste med ditt jobb?

– Det här är det mest givande jobb jag haft eftersom det verkligen gör skillnad. Det är också kul att få specialisera sig och bli bra på något. Jobbigast är det när jag inte lyckas hjälpa en klient och då enda utvägen blir sanering av bostaden. Då har vi inte lyckats nå fram till personen eller hjälpa beteendet. Man räddar bara bostaden. Då står det kvar en klient som är ledsen och kränkt, vilket såklart inte känns bra. Samtidigt vet jag att det är okej att misslyckas eftersom vi inte kan hjälpa alla.

Och roligast?

– Det är när vi lyckas hjälpa någon, då klienten vill ta emot hjälp och förändrar sitt beteende. Det är en fantastisk känsla när vi får i gång dem att göra en förändring och det går åt rätt håll. Vi i Samlarteamet jobbar med det här för att hjälpa klienter att ta sig bort från det "jobbiga" i deras liv, det är fint att se folk växa och göra den resan. ◀

Så stöttar du klienten till bättre ordning

- 1 Skapa en trygg atmosfär**
I mötet med en samlare är viktigt att lämna sina egna värderingar i dörren. Här finns inte utrymme för skuldbeläggande kring varför de har samlat på sig så många saker.
- 2 Jobba yta för yta**
Använd en checklista och ta en hög eller ett rum i taget.
- 3 Våga stanna kvar i jobbiga känslor**
Även om klienten blir arg eller ledsen och din instinkt kan vara att trösta eller undvika ämnet, våga stanna kvar och vila i deras känslor. Ge klienten utrymme att uttrycka sig, men fortsätt sedan arbetet på samma spår.
- 4 Följ upp framsteg**
Ta foton och visa för klienten hur det såg ut i början och förändringarna som gjorts sedan dess. Man kommer långt med att ge beröm och positiv förstärkelse.

PORTRÄTT: ANNA-LENA ANDERSSON

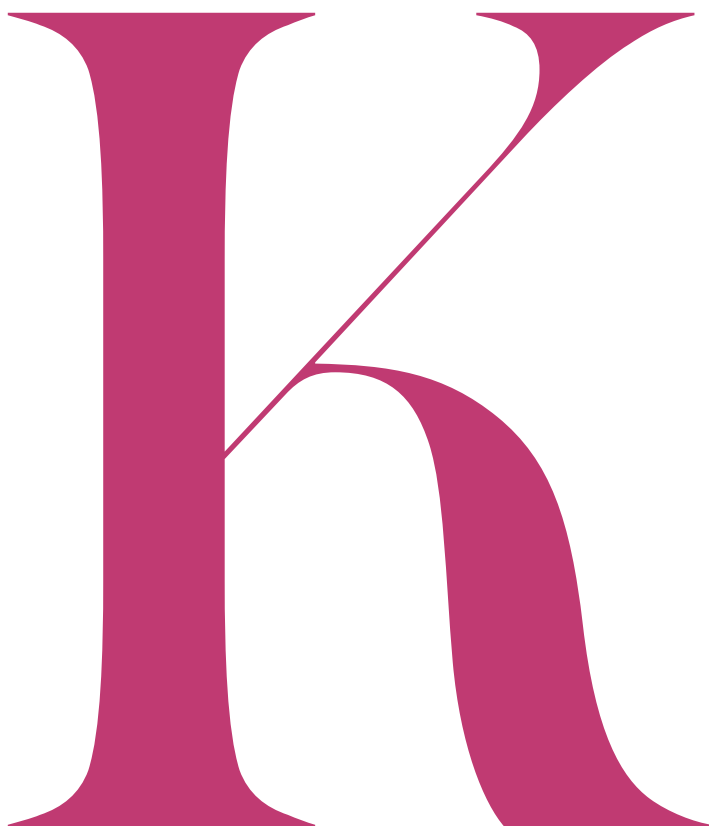
När alla datorer slutade fungera var Anna-Lena Andersson tacksam över all tid som ägnats åt krisplaner.

GISSLAN- DRAMAT I KALIX

När Kalix kommun utsattes för en ransomware-attack strax före jul 2021 var socialchefen *Anna-Lena Andersson* inställd på julfika med kollegorna. I stället väntade veckor av krismöten.

AV ANNE RALF HÅLLBUS FOTO TOMAS BERGMAN

Klockan var 07.33 den sextonde december när Anna-Lena Anderssons telefon ringde. Hon satt hemma i soffan med en kopp kaffe, klädd i julröd kavaj och nya örhängen, beredd att strax köra de femton kilometrarna från stugan invid älven till kommunhuset inne i Kalix.

Där väntade julfika med kollegerna i centrala ledningsgruppen. Det var personalchefen som bakat, som alltid, och Anna-Lena Andersson såg fram emot dagen och juledigheten som hägrade om en vecka.

Den som ringde var områdeschefen för hemtjänsten. Hon berättade att personalen haft problem med datorerna under natten. Man hade inte kommit in i systemet för besökscheman.

– Jag blev inte särskilt orolig. Att något IT-system strular är inget ovanligt, jag tänkte

att det skulle lösa sig under förmiddagen, säger Anna-Lena Andersson.

Men under samtalets gång insåg hon att problemet var större än hon först trott. Det var många hemtjänstmedarbetare som haft problem med sina datorer och felrapporteringarna fortsatte komma in.

Strax efter klockan åtta meddelade Anna-Lena Andersson kommundirektören att det fanns stora problem med åtkomsten av verksamhetssystemen. Klockan nio satt hela centrala ledningsgruppen i krismöte i stället för med julfika.

– Alla kommunens IT-system var utslagna. Ingen kom åt sin mejl, det enda som fungerade var telefonerna. För socialförvaltningens del innebar det att ingen kom åt sin planering eller uppgifter om brukarna. Som tur var fungerade de digitala trygghetslarmen, eftersom de hör till ett annat system, berättar Anna-Lena Andersson.

Kalix kommun var utsatt för en så kallad ransomware-attack. En lösensumma för att återställa IT-systemet begärdes via mejl. Ingen vet ännu vem som låg bakom, bara att det måste vara proffs och att de förmodligen agerade från utlandet. Någon lösensumma har aldrig betalats ut.

Anna-Lena Andersson beskriver det som ett skräckscenario. Vad skulle hända med brukarna, hur skulle det gå att bedriva vård och omsorg utan tillgång till patientjournaler och medicinlistor? Till besökslistor och scheman?

– Vi i ledningsgruppen började med att göra en omedelbar åtgärdsplan. Liv och hälsa måste gå först, alla som arbetade ute i fältet måste genast kunna börja arbeta utan digitala verktyg.

NÄSTAN FYRA månader efter den där decemberdagen strax innan jul, då det stod klart att Kalix kommun blivit offer för en IT-attack, konstaterar Anna-Lena Andersson att historien egentligen börjar redan 2018.

– Det var då vi tog fram vår krisberedskapsplan. En sådan bör alla kommuner ha, men det är ett stort jobb att ta fram och om vi skjutit på det ▶

↑ Anna-Lena Andersson

Gör: Socialchef i Kalix, åtta mil norr om Luleå i Norrbotten.

Bor: I en om- och tillbyggd sommarstuga alldeles invid Kalixälven, 15 kilometer norr om Kalix.

Familj: Sambo. Två vuxna barn

På fritiden: Älskar djur och natur. Ser gärna någon bra brittisk kriminalserie eller idrott på teve. Men mest av allt gillar jag att umgås med familjen och mina två fantastiska barn.

Avgörande livshändelser

1966

”Jag föddes på BB i Kalix, men vi flyttade direkt till Malå i Västerbottens inland. Där växte jag upp och bodde kvar till jag var 35 år”.

1984

– ”Jag gick ut vårdlinjen i Lycksele på våren, sjutton år gammal eftersom jag fyller år på hösten. På den tiden måste man vara arton för att få jobba i vården, men det var brist på arbetskraft så jag fick dispans och for till Kalmar för att sommarjobba inom långvården. Tillbaka i Malå började jag jobba inom äldreomsorgen”.

1989

”Gick ut sjuksköterskeskolan i Skellefteå och började arbeta på vårdcentralen i Malå där jag arbetade inom äldreomsorgen och på akuten innan jag fick jobb som skolsköterska i Sorsele”.

1995

”Sedan blev det Malå igen och anställning på företagshälsovården, som jag drev i fem år”.

2000

”Fick jobb i Luleå, där jag som enhetschef skulle bygga upp ett korttidsboende. Sedan slumpade det sig så att jag hamnade på ett möte om välfärdsteknik i Finland. Min chef skulle ha åkt, men hon kunde inte och bad mig. Där öppnades en helt annan värld för mig och det ena ledde till det andra. Jag började som kommunal representant arbeta halvtid med välfärdsteknik vid Luleå tekniska universitet, och halvtid inom äldreomsorgen. Under de åren blev det mycket flackande runt för att delta i olika utvecklingsprojekt. Jag var även med och skrev en bok om fältprov. Det var oerhört lärorika år och Luleå kommun ligger långt framme inom välfärdsteknik.”

2013

”När mitt arbete inom utveckling inom Luleå kommun upphörde sökte jag jobb i Kalix och kom hit som kvalitetsutvecklare”.

2014

”Fick tjänst som socialchef i Kalix”.

” Hemtjänsten fungerade med hjälp av duktig och stabil personal som känner sina brukare. ”

- ▶ arbetet hade vi inte klarat oss så bra som vi ändå gjorde.

En krisberedningsplan ska beskriva en övergripande struktur för hur ledningsorganisationen ska se ut vid oförutsedda händelser. Den ska identifiera sårbara områden och vad som måste göras för att vidmakthålla kommunens samhällsviktiga uppdrag i händelse av kris.

Att en sådan kris skulle kunna innebära såväl en pandemi som en omfattande IT-attack var Anna-Lena Andersson ännu lyckligt ovetande om när hon tog initiativ till att göra beredningsplanen.

– Vi skrev in värmebölja som exempel. Och strömavbrott.

Den modell som togs fram var rent teoretisk, men ledde ändå till att socialförvaltningen året efter gjorde en genomgång av alla digitala verksamhetssystem.

– 2019 gjorde vi en riskanalys för varje system och gick igenom vilka backup-er vi måste ha för journaler och utbetalningar. Vi gick igenom allt – i teorin, men inte i praktiken.

MEN KRISBEREDSKAPSPLANERNA fanns där, plus erfarenheterna från en pandemi och över hundra krisledningsmöten kopplade till den. När it-attacken kom var det trots allt en ganska väl rustad kommunförvaltning som gav upp alla tankar på juledighet och började jobba.

På socialförvaltningen började Anna-Lena Andersson systematiskt gå igenom område för område för att se vad som måste prioriteras.

Vad krävdes för att upprätthålla LVU- och LVM-ärenden? Hur skulle Nämndsbrevlådan för orosanmälningar hållas öppen? Hur skulle utbetalningarna av försörjningsstöd ske nu i utbetalningsveckan alldeles innan jul? Hur skulle hemtjänstpersonalen veta vilka brukare de skulle besöka hur dags och var?

– Utbetalningarna löstes genom att ekonomichefen med hjälp av bankdosa kunde dirigera om pengarna till privatkonton. Och hemtjänsten fungerade med hjälp av duktig och stabil personal som känner sina brukare och har i huvudet vem de ska till, berättar Anna-Lena Andersson och fortsätter:

– Vi har en del medarbetare som jobbade på den tiden papper och pennor och whiteboards var viktiga arbetsredskap, vilket kanske är en anledning till att omställningen från digitalt till analogt ändå gick så snabbt. Vi började göra scheman på papper i stället.

Hemsjukvården, som i Kalix ligger hos kommunen, blev en extra stor utmaning. Journalföring och legitimering av personal är särskilt viktiga ur ett patientsäkerhetsperspektiv och normalt görs det digitalt. Nu skulle all dokumentation bli analog och distriktssköterskorna fick använda sina privata mobiler och datorer för att vid behov komma åt patienternas medicinlistor via regionens journaler.

Samtidigt pågick IT-avdelningens hästjobb med att uppgradera kommunens alla datorer, i runda slängar 1 200 stycken, med nytt operativsystem och ny programvara. Teknikerna började ▶

” Vi har en del medarbetare som jobbade på den tiden papper och pennor och whiteboards var viktiga arbetsredskap.”

► med socialförvaltningens 400 datorer, som de oavbrutet arbetade med i tre veckor. Över jul och över nyår.

– Jag hade lagt in semester några dagar över jul och såg fram emot att gå omkring hemma i raggsockor och mysbyxor. Vi har alla jobbat hårt sedan pandemin kom och det kändes verkligen som att den där ledigheten behövdes. Men det blev ingenting av med den, säger Anna-Lena Andersson.

Samtidigt konstaterar hon att hon inte var ensam. Alla hjälpte till med det de kunde. De som inte kunde utföra några av sina vanliga arbetsuppgifter utan dator ryckte in på andra ställen.

– En av mina medarbetare som jobbar med budget- och skuldsanering och är en väldigt ordningsam person, flyttade ner till datorrummet för att se till att drabbade datorer ställdes på ett ställe för att sedan hamna på ett annat när de var fixade. Och områdeschefen och några från administration som inte hade något att göra åkte ut och gjorde matinköp åt hemtjänsten. Varenda kotte bidrog till att få allt att funka.

MEDAN DE ARBETADE ringde telefonerna oavbrutet. Ofta var samtalen från media. IT-attacken i Kalix hade snabbt blivit en stor nyhet, även utanför Sverige. Andra samtal kom från kolleger i andra kommuner, som insett att det lika gärna kunde vara de som drabbats.

– En socialchef ringde mig och undrade om jag kunde skicka vår beredskapsplan. Men det kunde jag ju inte, för mejlen fungerade inte! Det är fascinerande hur beroende vi har blivit av tekniken för att kunna kommunicera. Det går nästan inte längre att föreställa sig hur det var innan, säger Anna-Lena Andersson.

Det är svårt att föreställa sig hur sårbar en

organisation är innan man råkat ut för något som det som hände i Kalix. Men att sätta sig in vad som kan hända; att göra en risk- och konsekvensanalys och kontinuitetsplaner, är absolut nödvändigt, konstaterar Anna-Lena Andersson:

– Sådana här attacker kommer bara bli vanligare. Och det kommer alltid att hända när alla minst av allt anar det. Så vänta inte med krisberedskapsplanen! Det måste finnas inlästa backupsystem med utskrivna scheman och patient- och brukardata. Till digitala medicinskåp måste det finnas analoga nycklar och varje nytt digitalt system som införs måste föregås av en risk- och konsekvensanalys.

– Det finns inga genvägar, jobbet måste göras. Vaknar du en morgon och upptäcker att allt slagits ut, så har du ganska stora bekymmer om du inte har en färdig plan. Det gäller även privata utförare. De kan också utsättas för attacker och i upphandlingar borde alltid beaktas att det finns en krisledningsorganisation som fungerar.

KALIX KOMMUN har vunnit respekt för sin öppna, raka kommunikation under krisen.

Ingen försökte mörka vad som hänt, alla jobbade tillsammans för att lösa problemet. Sådant kräver god ledning och Anna-Lena Andersson är en av dem som uppmärksammats för sitt arbete med, och igenom krisen. Hon tycks ta det med ro, understryker att hon inte jobbat hårdare än någon annan och att alla varit och är lika viktiga på sin position.

– När jag jobbade som sjuksköterska på akuten i Sorsele var vi utan läkare varannan helg. Jag vet hur det är att jobba i akuta situationer. Jag har sett olyckor och trauman och ond bråd död på nära håll. Ur det perspektivet känns ett kraschat IT-system inte som slutet. ◀

Placeringsförfrågan 010-16 00 676
www.insikten.info

**Autism, ASD
och annan
NPF-problematik**

Nyhet!

HVB

med fyra platser
för pojkar 10-13 år
öppnat i april.
Lediga platser finns!

Familjehem

för barn och ungdomar

HVB

för pojkar 14-18 år

**Vi gör världen
lite bättre,
en människa
i taget**

Nytida ger stöd till barn, unga
och vuxna för hela livets behov
inom funktionsnedsättning
och psykosocial problematik.
Läs mer om oss på nytida.se

nytida

SÄBO-PLATSERNA FYLLS PÅ

Under pandemin sjönk andelen äldre som sökte plats på särskilt boende för äldre, SÄBO. Men nu har trenden vänt.

AV ANNIKA SJÖBERG GRAFIK LOUISE BÅÅTH

I oktober 2021 hade drygt 79 000 personer i Sverige en biståndsbedömd insats om SÄBO.

Effekten av covid-19

Socialstyrelsen har analyserat hur covid-19-pandemin har påverkat personer i gruppen 70 år och äldre att söka socialtjänstinsatser. Man konstaterar att pandemin på olika sätt har bidragit till en fortsatt minskning av socialtjänstinsatser under 2021, dels eftersom rädsla för smitta har gjort många äldre tveksamma till att använda omsorgsinsatser, dels eftersom vissa insatser har dragits in under pandemin.

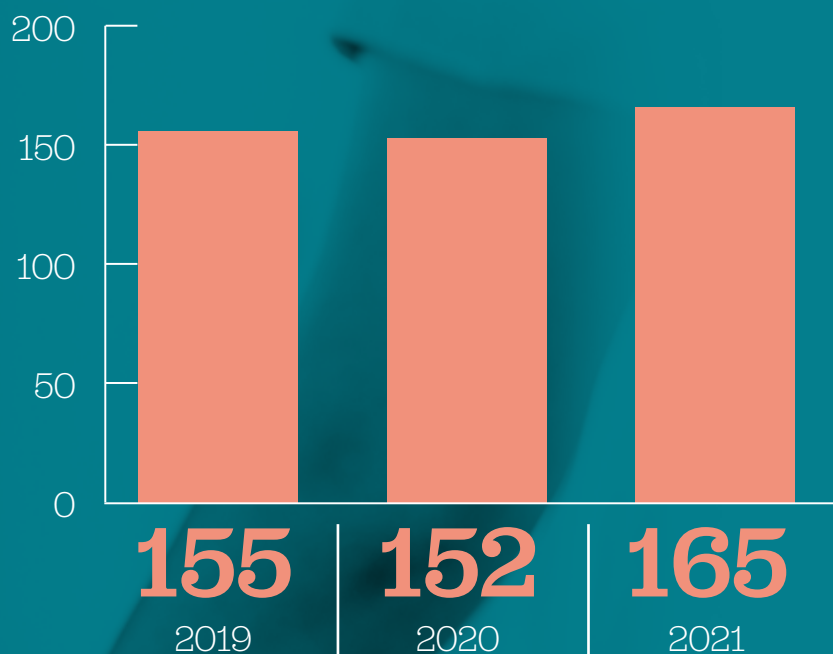
Under pandemin har betydligt färre äldre än vanligt sökt, beviljats och fått utförd hemtjänst för första gången. Minskningen var tydligast mellan våren

2019 och våren 2020. En liknande effekt märktes även på SÄBO. När tecken på allmän smittspridning började visa sig minskade antalet sökande för att sedan öka igen under 2021.

Samtidigt minskade väntetiden för flytt till SÄBO mellan 2020 och 2021: från 63 dagar till 44 dagar. Väntetiden skiljer sig dock mycket mellan kommunerna. Nu uppger fler kommuner än tidigare att de har balans i utbudet av särskilda boenden för äldre, vilket sannolikt kan förklaras med effekter av covid-19-pandemin och ett ökat byggande av specialbostäder.

Källor: Vård och omsorg för äldre, Lägesrapport 2022, Socialstyrelsen.

ANTAL PERSONER PER 100 000 INVÅNARE INFLYTTADE OKT–NOV 2019–2021.

Fram till år 2045
väntas antalet personer
över 80 år öka från
500 000 till 1 miljon.

Ålder vid flytt (genomsnitt på risknivå)

KVINNOR	MÄN
85,4 år	83,3 år

Medelåldern vid flytt till SÄBO skiljer sig dock mycket mellan länen:
nästan fyra år mellan länen med högst och lägst medelålder.

Socionomstudenter från Umeå i norr till Malmö i söder tävlar om priset Sveriges bästa C-uppsats. Vinnaren utses av landets socialhögskolor.

Här är tre av finalisterna. av CARIN FOCK

Finalister i vår C-uppsatsstävling

ERIKA PETERSSON & ERIK RUDIN
Karlstad universitet

EMMY RÅDLUND
Marie Cederschiöld högskola

EMELIE HÖGBERG SCHÖN
Mälardalens högskola

• **Vad handlar uppsatsen om?**

– Den handlar om Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) och personlig assistens. Vi ville kartlägga utvecklingen av personlig assistens och hur man ser på det från staten och lagstiftarens sida.

Tycker ni att frågan om LSS tas på allvar inom yrkeskåren?

– Vi upplever att det finns ett stort engagemang hos vissa intresseorganisationer, men kanske inte hos andra. Inte hos de som inte har nytta av det. De som inte jobbar med LSS varje dag tänker nog inte så mycket på frågan.

Vad är era slutsatser i er uppsats?

– Att det både finns diskurser som återkommer och diskurser där det skiljer sig åt i de utredningar som vi läst. Vi kunde se en utveckling i diskurserna. Att staten upplever att man släppte ifrån sig kontroll när lagen infördes, men att nu vill ta tillbaka kontroll genom att göra begränsningar i LSS.

Vad har ni fått för reaktioner på er uppsats?

– Övervägande om hur vi orkade läsa allt som vi har läst.

• **Vad handlar din uppsats om och varför valde du ämnet?**

– Jag praktiserade inom äldreomsorg och biståndshandläggning och då väcktes ett intresse att undersöka stressen där – att gå djupare för att ta reda på hur den ser ut, tar dig uttryck och vad konsekvenserna av stressen blir.

Upplever du att frågan tas på allvar?

– Att biståndshandläggare upplever stress är ett utbrett problem inom socialtjänsten, så många arbetsgivare vet om det. Men för just dem inom äldreomsorgen är det nog olika beroende på var de jobbar. Många kommuner och stadsdelar är medvetna om problemet, men det betyder inte att det är mindre viktigt eftersom det fortsätter vara ett stort problem som påverkar personalen.

Vad är din slutsats?

– Den röda tråden är att det inte alltid finns direkta lösningar på stressproblematiken. Ärendemängden och hur pass komplexa dessa är påverkar stressnivåerna, det i sin tur påverkade arbets kvaliteten och att biståndshandläggarna lättare missade saker.

• **Vad handlar uppsatsen om och varför valde du detta ämne?**

– Den handlar om Lagen om vård av missbrukare (LVM) och huruvida åldern spelar roll i LVM-domar. Jag blev intresserad av ämnet när jag gjorde min praktik på vuxen-missbruk. Det var ingen då som uttalat sade att åldern spelade roll för huruvida en person fick hjälp eller inte, men jag fick en känsla av att den ändå hade betydelse.

Vad är din slutsats i uppsatsen?

– Att åldern har betydelse för en LVM-bedömning. Även om det inte uttalas, så märks det i hur personerna beskrivs. I de yngres fall beskrivs det mer att de saker som redan skett kan leda till värre missbruk, min tolkning är att detta inte behövde beskrivas på samma sätt i de äldres fall eftersom hälsan hos dessa personer redan var så dålig.

Är det ett problem?

– Det måste uppmärksammas att de här prioriteringarna sker. Även om man vill satsa på att hjälpa unga eftersom de har hela livet framför sig, kan också äldre behöva samma vård.

Konsulentstödda familjehem
i mellersta och södra Sverige

Familjehemspoolen har arbetat med konsulentstödda familjehem sedan 1992.

Konsulenter med gedigen kompetens och erfarenhet.
Hög tillgänglighet och en fördelaktig prisbild.

Kontakta vår samordnare

Caroline Åkerhielm

076-760 76 08

www.familjehemspoolen.se

Familjehemspoolen

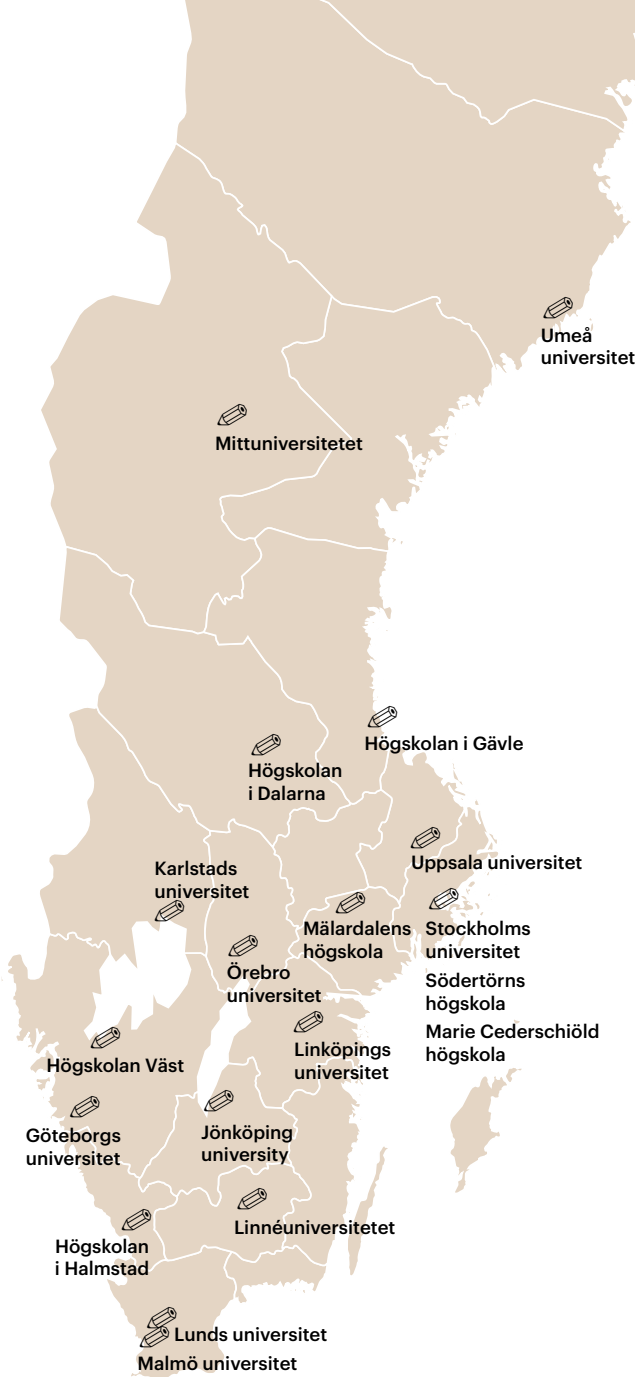

En chans för familjen

Grödbygården ligger i nordöstra Skåne, i en by omgiven av hav, sjöar och bokskogar. I frisk miljö skapar vi förutsättningar att ta fatt i den utvecklingstråd som slagit knut baserat på vår långa erfarenhet och unika kompetens. Genom behandling hjälper vi barn och föräldrar till trygga relationer. I utredningsuppdrag vägleder våra noggranna observationer till val av insatser.

Vill du veta mer? Ring 0456-229 41 eller besök www.grodbygarden.se

GG Grödbygården
EN KUPAD HAND FÖR LIVET

Vem vinner priset för Sveriges bästa C-uppsats?

Socialhögskolorna på samtliga universitet och högskolor väljer själva ut den bästa C-uppsatsen på respektive socionomutbildning. De utvalda uppsatserna publiceras på Socionomens hemsida och går därefter till final. När Socionomen publicerat alla bidrag utses en vinnare av en expertgrupp. Den vinnande författaren får ett stipendium på 10 000 kr, av Socionomen!

Hos KRIS kan kriminella hitta ett nytt sammanhang.

EFTER RIGIVNINGEN

Många som muckar kommer ut till trasiga familjerelationer, obearbetade trauman och en kriminell identitet. Hos KRIS får de stöd att komma tillbaka in i samhället.

FOTO SAMUEL UNÉUS TEXT JENNY PALMQVIST

Morgonstund

På KRIS inleds varje morgon med frukost och en känslorunda.

I ett hus på Södermalm

I Stockholm håller Kriminellas revansch i samhället, KRIS till på Drakenbergsgatan 16.

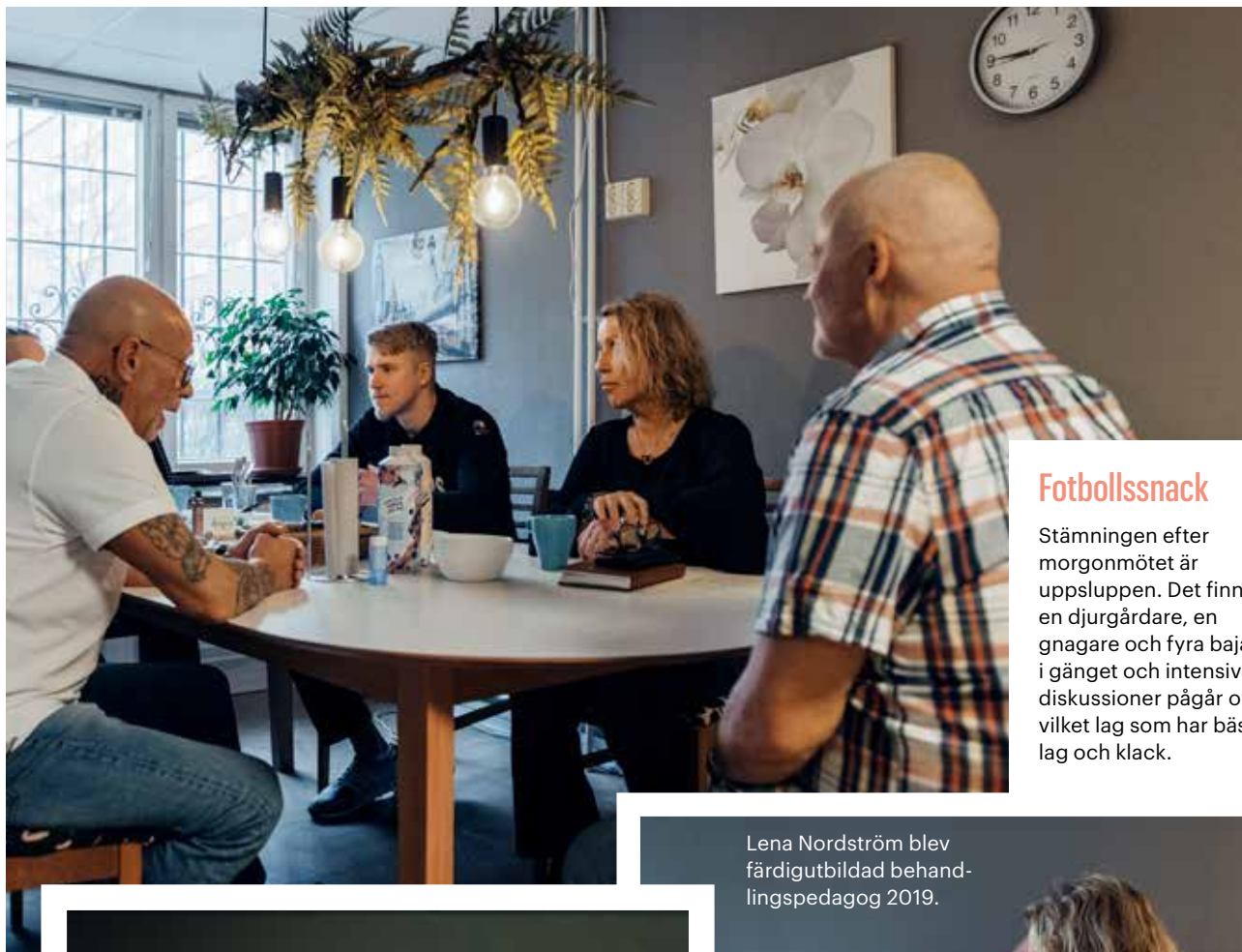

Lena Nordström säger att hon är trygg här. Att det är en bra plats och bra stämning.

Morgonmötet

Dagens ämne är brister och behandlingspedagogen Lena läser ur en bok om känslor och rädsla. Lena berättar väldigt personligt om högtider, om hur hon inte firar med sina barn eller familj. Hon känner skam. Alla i rummet presenterar sig med namn, och precis som Lena, genom att säga missbrukare efter förnamnet. Rummet känns lätt trots de svåra frågorna. Alla får tala öppet om sina känslor. Billy berättar om sin helg, sina förväntningar. Han är glad och längtar hem till hunden. De ska gå till en park efteråt.

Fotbollssnack

Stämningen efter morgonmötet är uppsluppen. Det finns en djurgårdare, en gnagare och fyra bajare i gänget och intensiva diskussioner pågår om vilket lag som har bäst lag och klack.

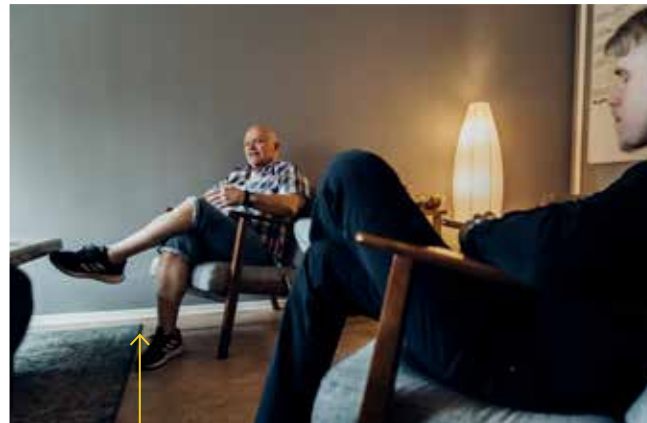
Lena Nordström blev färdigutbildad behandlingspedagog 2019.

Öppenvård

Billy Hellström har fått öppenvård och gör sin behandling på KRIS fem dagar i veckan. Han har suttit i KRIS styrelse men trillade tillbaka i ett återfall. Nu är han nykter igen och trivs här bland sina gamla vänner. Billy får ta igen det han missat och lära sig prata om känslor han tryckt undan. Drogfrihet, solidaritet, jämställdhet, hederlighet och kamratskap är KRIS värdegrund och stöttepelaren som verksamheten vilar på, och man har nolltolerans mot alla typer av sinnesförändrande medel i lokalen. Men man stänger inte dörren helt för den som trillar dit, då träffas man utomhus.

Lena Nordström hoppar in i ett Teams-möte medan Kjelle går förbi.

Framtidstro

Alexander Grewe pluggar till beroendeterapeut och har precis som Lena egen erfarenhet av missbruk. Efter egen behandling och tillfrisknande började han studera och nu gör sin praktik här. Den här morgonen snackar han och Viktor träning. Båda är med i Unga KRIS som Viktor var med och startade upp. Nu ska Alexander med i styrelsen. Är här i praktik. Alexander och Viktor snackar om. Är medlem och anställd här. Tränar. Unga kris, driver unga kris. Viktor och två andra var med och startade upp. Nu ska Alexander och andra komma in i styrelsen.

Muckhämtning

Kjelle pratar med en kille som är på permission från en anstalt den här dagen – och som inte bör vara med på bild enligt vakten som är med. Mest för att det går bra för honom och att det vore tråkigt om hans medverkan blev en "last" just nu. Snart ska han mucka och "muckhämtning" är av stor vikt för en före detta kriminell, då återfallsrisken är som störst 24 timmar efter frigivning. Många har inget mer än en plastpåse i handen när de släpps ut, men på KRIS finns det stöd för den som vill tillbaka in i samhället igen. – Vi bygger relationer med de intagna under deras strafftid, etablerar en kontakt för att sedan slussa in dem i vår verksamhet. Och erbjuder muckhämtning vid frigivningsdagen och firar sen i lokalen, berättar Lena.

Identifikation

Lena Nordström hade inte varit där hon är idag utan KRIS. Innan 2015 satt hon inne sju gånger för narkotikabrott. Under sista vändan, på Hinseberg, inledde hon en 12-stepsbehandling och när hon muckade gick hon en nio månader lång behandling på Väddö. Till KRIS kom hon 2018 och idag har Lena ett förstahandskontrakt på en lägenhet och fast jobb på KRIS. Då och då föreläser Lena på universitet och det händer ofta att socionomer hör av sig – eldsjälar som vill hjälpa sina klienter att göra förändringar. Identifikation är viktigt – att ta rygg på dem som gått före, säger Lena.

Lena och Sofie "pundade ihop" 2007 i Linköping. Ett annat liv.

Akademikern

KRISTINA HUNEHÄLL BERNDTSSON

Filosofie doktor i barn- och ungdomsvetenskap.

Avhandlingen Digitala sexuella trakasserier i skolan: Elevperspektiv på sexting, utsatthet och jämställdhet är en del av, och skrivs inom ramen för det av Forte-finansierade forskningsprojektet Ungdomar utsatthet och skola. Elevperspektiv på våld, trakasserier och kränkningar.

SVÅRT ATT HANTERA DICKPICS OCH NUDES

Att skicka och få digitala nakenbilder är en del av ungdomars vardag. Medan vissa upplever det som spännande känner sig många sexuellt trakasserade. Men få vet hur de ska hantera situationen, visar ny avhandling. AV ANNETTE U WALLQVIST

Dagens unga lever nära sina mobiler på ett helt annat sätt än tidigare generationer gjort. Gränsen mellan det digitala och det fysiska livet har luckrats och det som sker offline sker också digitalt, även det sexuella utforskandet tillsammans med andra unga.

Att ungdomar skickar nakenbilder, filmer eller sexmeddelanden till varandra, så kallad sexting, hör till vardagen. Men det betyder inte att det upplevs som oproblematiskt. Något som för en person kan kännas som roligt och lustfyllt, kan vara obehagligt och skrämmande för en

annan. Ibland skickar ungdomarna meddelanden till varandra som ett ömsesidigt utbyte, men det finns en risk att sextingen spårar ur och leder till sexuella trakasserier. Det är också vanligt att ungdomar får meddelanden med sexuellt innehåll skickade till sig, utan att ha bitt om det.

Det framkommer i Kristina Hunehäll Berndtssons avhandling "Digitala sexuella trakasserier i skolan: Elevperspektiv på sexting, utsatthet och jämställdhet". Avhandlingen är en del av det Forte-finansierade forskningsprojektet "Ungdomar, utsatthet och skola. Elevperspektiv på våld, trakasserier och kränkningar".

ÅR 2018 BÖRJADE Kristina Hunehäll Berndtsson som doktorand att intervjua ungdomar om deras erfarenheter på området. Ganska snart överraskades hon av att många började prata om digitala sexuella trakasserier.

– Det förvånade mig eftersom det inte diskuterades så mycket vid den tiden. Men eftersom det var så många ungdomar som tog upp trakasserier, bestämde jag mig för att det skulle bli innehållet i min avhandling, säger hon.

Avhandlingen är en kvalitativ fallstudie som består av tre skolor som ligger i olika socioekonomiska områden och är geografiskt utspridda över landet. Syftet är att undersöka niondeklassares erfarenhet av sexting och digitala sexuella trakasserier, och hur de erfarenheterna påverkar ungdomarna. Teoretiska perspektiv på kön, klass, sexualitet, sexuella trakasserier och

- ▶ sårbarhet används för att undersöka maktförhållanden i ungdomars sociala relationer inom skolan.

Elevernas berättelser har samlats in i fokusgrupper, parintervjuer och individuella intervjuer.

AVHANDLINGEN är en sammanläggning av fyra delstudier där fyra forskningsfrågor varit vägledande:

1. Hur beskriver eleverna sina erfarenheter av sexting inom elevgruppen?
2. Hur beskriver eleverna att deras inbördes relationer påverkas av att sexuella bilder och filmer skickas eller vidarebefordras utan samtycke inom skolans kontext?
3. Vilka strategier beskriver eleverna att de använder sig av för att hantera erfarenheter av digitala sexuella trakasserier i skolvardagen?
4. Vilka likheter och skillnader framträder vid en komparation av skolornas lokala sexting-kulturer och de sexualiserade trakasserier som beskrivs ske via sociala medier?

TYDLIGT ÄR ATT ELEVERNA lever med starka heteronormativa könsnormer, där tjejers utrymme att utforska sin sexualitet är betydligt mer begränsat än killars. Något som också påverkar hur de sexuella trakasserier ser ut och uppfattas.

– Vi lever i ett samhälle där pojkars och flickors sexualitet uppfattas olika. En tjej som får ta

Ordförklaring:

- **Sexting.** Ett uttryck för att skicka intima bilder eller chatta online eller via sms med sexuell karaktär. Innehållet är ofta egenproducerat.
- **Dickpic.** Bild på ett manligt könsorgan.
- **Nude.** En avklädd bild. Syftar ofta på bilder från tjejer.
- **Slutshaming.** När man försöker få en annan person, ofta kvinnor, att känna skam över sin sexualitet.

Källa: Avhandlingen Digitala sexuella trakasserier. Elevperspektiv på sexting, utsatthet och jämställdhet

”Det är vanligt att eleverna inte förstår att tjejer kan vara förövare.”

emot dickpics riskerar att bli slutshamad enbart för att hon blivit involverad eller blivit tillfrågad om att byta nakenbilder, berättar Kristina Hunehäll Berndtsson.

Killar kan skicka dickpics till en tjej som ett sätt att få i gång ett utbyte av bilder. Att sexta kan vara ett sätt att höja sin sexuella status bland andra killar, bland annat genom att visa upp de bilder han tagit emot. Tjejerna tar inte initiativ till sexting på samma sätt. I stället lever de med en oro för att bilderna verkligen ska visas upp för kompisarna, något som killar kan använda för att pressa tjejerna att skicka ännu fler bilder.

– På en skola fick tjejerna ta emot en hel del hot och tjat. Samtidigt skulle killarna aldrig be en tjej de var seriöst intresserad av om samma sak.

Gemensamt för skolorna är att både killar och tjejer utsätts för sexuella trakasserier av skolkamrater, till exempel i form av oönskade nakenbilder eller sexuella videoklipp. Kristina Hunehäll Berndtsson påpekar att hon inte har något statistiskt underlag, men hennes känsla är att flickorna är mer utsatta än pojkarna.

– Samtidigt är det svårt att veta i vilken omfattning killarna är med om sexuella trakasserier, eftersom de inte talar om sig själva som offer på samma sätt som flickorna gör.

Samhällsuppfattningen är att män är förövare, något som förstärkts under metoo-rörelsen. Även pojkar ser sexuella trakasserier i det ljuset och därför blir det så svårt för killarna att se sig själva som offer. De känner att de är med om något obehagligt, men vet inte hur de ska kategorisera upplevelsen.

– Det är vanligt att eleverna inte förstår att tjejer kan vara förövare, berättar Kristina Hunehäll Berndtsson.

Hon lyfter fram en händelse där en flicka övertalar en pojke att skicka en nakenbild på sig själv. Han tror att det sker i samförstånd, men i stället sprider flickan bilden vidare till andra skolkamrater och pojken blir mobbad. Trots att det är flickan som iscensätter det hela läggs skulden på pojken.

– Att han skickat något sexuellt gör honom äcklig i kamraternas ögon. Varken flickan eller de andra eleverna ser hennes del i det som skett, trots att de flesta vet precis hur det gått till.

På alla tre skolorna påpekade eleverna att olika former av missbruk av sexuella bilder är vanligt. På en skola kunde killar hota flickor till att skicka bilder, för att sedan visa upp dem för sina kompisar.

Det som gör det svårt att hantera sexuella trakasserier när de sker digitalt är att eleverna har en bild av att sexuella trakasserier är något som sker fysiskt. Fysiska sexuella trakasserier pratas det om öppet i samhället och också på skolan. I intervjuerna framkom det att många killar var rädda för att uppfattas som förövare och aktade sig för att exempelvis råka nudda en tjej på gympan.

– Killarna kunde känna sig extremt förolämpade om de blev anklagade och upplevde det som ett stort problem. Men de förstod inte att sexuella trakasserier kunde ske även digitalt.

De menade att skicka dickpics inte var ett sätt att kränka en person, eftersom hon kan visa upp bilden för vem som helst.

MEDAN SKOLAN PRATAR öppet om fysiska sexuella trakasserier är det desto tystare kring det som sker digitalt. Majoriteten av de elever som Kristina Hunehäll Berndtsson pratade med menade att vuxen världen inte hade en aning om det som försiggick och att det var viktigt att föra fram frågan i ljuset. Många elever mår dåligt av sextandet, men steget till att prata med en vuxen blir långt om de tror att de vuxna inte känner till problemet.

– Dels kan det vara svårt att berätta att man bytt bilder, dels kan det finnas en oro för att det ska komma en moralpredikan. Att byta bilder är en del av ungdomarnas sexualitet. I stället för att moralisera över det kan vi prata om samtycke och var gränserna går för vad som är ok att göra mot en annan människa, säger Kristina Hunehäll Berndtsson.

NÄR DE DIGITALA SEXUELLA trakasserier sker skol- eller klasskamrater emellan blir det extra svårt eftersom det är en person de har någon form av relation till och träffar varje dag. Det är svårt att blocka en skolkamrat på samma sätt som en okänd person.

– Generellt sett hade eleverna svårt att hantera det här och de saknar socialt stöd, konstaterar Kristina Hunehäll Berndtsson.

Särskilt svårt är det för killarna, eftersom de sällan har någon att prata med om de utsätts för sexting eller nudes, nakenbilder. Tjejerna kan ofta prata med sina närmsta vänner, även om det också varierar. Om en tjej bytt nakenbilder med en kille, som sen missbrukar det, kan det vara svårt att erkänna för sina närmsta vänner. Att killar skickar dickpics till tjejer är förväntat, men att tjejer skickar nakenbilder mer tabu.

– Därför är tjejerna rädda för att ses som dumma och slampiga samtidigt som de känner sig utnyttjade.

En del intervjuer skedde i könsblandade fokusgrupper. Men där tog samtalen stopp så fort det leddes in på digitala sexuella trakasserier.

– Det märktes på stämningen direkt att det fanns elever i gruppen som utsatts av andra. Något som sedan bekräftades av eleverna under de individuella intervjuerna. Det visar hur komplext det är, att man ingår i samma kompisgrupper där det kan ske sådana här saker, säger Kristina Hunehäll Berndtsson. ◀

Referens: Digitala sexuella trakasserier i skolan. Elevperspektiv på sexting, utsatthet och jämställdhet. Avhandling i Barn och ungdomsvetenskap, vid Institutionen för pedagogik, kommunikation och lärande, Göteborgs universitet.

Forskningen i korthet

- Avhandlingen består av tre fackgranskade artiklar och ett fackgranskat bokkapitel.
- Avhandlingen visar att både flickor och pojkar utsätts för digitala sexuella trakasserier i skolvardagen.
- Ungdomar saknar ofta både socialt stöd och strategier för att bemöta och hantera digitala sexuella trakasserier i sin skolvardag.
- Följderna av sextingen kan bli svåra, både emotionellt och socialt. Eleverna löper risk för slutshaming, mobbning och psykisk ohälsa.

FORSKNING I KORTHET

TEXT: ANNIKA SJÖBERG OCH KARIN PERSSON

Mer närhet gav vissa barn bättre skolresultat

Tid för närhet, anknytning lyhört föräldraskap kan bidra till bättre hälsa och skolresultat.

FÖRÄLDRASKAP. 2002 blev kommunerna skyldiga att erbjuda föräldraledigas äldre barn förskola i minst 15 timmar. Det ökade småsiskonens egentid med hemmavarande förälder under det första levnadsåret. Forskarna Anna Sjögren vid IFAU och Malin Tallås Ahlzén vid Stockholms universitet har följt barn födda 1999–2003 och studerat effekten av reformen genom att jämföra resultaten i de nationella proven i årskurs 6. Totalt ingår cirka 200 000 barn med och utan syskon i kommuner som påverkades olika mycket av förändringen i analysen.

Resultatet visar att både skolresultat och fysisk hälsa påverkades för vissa grupper av barn, men det går inte att se någon statistiskt säkerställd genomsnittlig effekt för alla barn.

För pojkar, främst söner till mammor med grund- eller gymnasieutbildning, förbättrades både hälsa och skolresultat. De hade färre psykiatriska och beteenderelaterade problem och förbättrad

fysisk hälsa i skolåldern, vilket i sin tur kan ha bidragit till de förbättrade skolprestationerna. Flickor som fick mer egentid med en högskoleutbildad mamma fick också bättre resultat på de nationella proven i årskurs 6, men flickornas hälsa påverkades inte. Forskarna tror att den positiva effekten för vissa barn kan bero på ökade möjligheter till närhet, anknytning och lyhört föräldraskap med en hemmavarande förälder. ◀

Referens: A. Sjögren & M. Tallås Ahlzén, IFAU-rapport 2022:2, Hur påverkas barns utveckling av mer egentid med en förälder.

”Väntans paradox” drabbar ensamkommande unga

ASYL. Ensamkommande ungdomar hamnar i ett tillstånd av ”deporterbarhet” under asylprocessen, där de både ska vänta på beslut om att kanske

bli utvisade och samtidigt förväntas bli integrerade. Det visar en ny studie där forskare från Örebro universitet och Göteborgs universitet intervjuat både unga personer med aktuell erfarenhet av den mer restriktiva asylprocessen och socialarbetare som arbetar med dessa ungdomar.

Resultaten visar att ändringarna av asyllagen har gett upplevelsen av ett överhängande hot om att bli utvisad, samtidigt som man väntas skapa en känsla av samhörighet i Sverige, vilket i sin tur ger vad artikelförfattarna kallar för en ”väntans paradox”.

Upplevelsen av ”deporterbarhet” och lång väntan är smittsam och drabbar även de socialarbetare som ska ge stöd till integration under denna otrygga tid, visar studien. ◀

Referens: M. Moberg Stephenson & M. Herz (2022), Lived experiences of Swedish asylum policy among unaccompanied young people and social workers in a non-governmental organization, Örebro universitet & Göteborg universitet.

Ny rapport om bedömningsmetoder i utredningar av barn och unga

BARN OCH UNGA. Vilka systematiska översikter finns det där man studerat olika standardiserade bedömningsmetoder för barn och unga? Det har Statens beredning för medicinsk och social utvärdering, SBU, undersökt i en ny rapport. Totalt hittade man 31 relevanta översikter, men 19 av dessa bedömdes ha hög risk för bias.

I de kvarvarande studerades över 50 stycken olika bedömningsmetoder som kan rymmas inom svenska socialtjänstens barn- och ungdomsvård, bland annat CTQ, som används vid bedömning av utsatthet för våld och försummelse, och ESTER (evidensbaserad strukturerad bedömning av risk och skydds faktorer).

Resultaten visar att det finns relevanta primärstudier för vissa av bedömningsmetoderna, till exempel CRAFT som används vid bedömning av missbruk och beroende (resultaten för varje specifik bedömningsmetod står att läsa i SBU:s rapport). För flera andra bedömningsmetoder saknas primärstudier i de systematiska översikterna. För att få mer kunskap behövs både nya välgjorda systematiska översikter och fler primärstudier på området, konstaterar SBU. ◀

Referens: SBU. Standardiserade bedömningsmetoder i utredningar av barn och unga inom socialtjänsten. Stockholm: Statens beredning för medicinsk och social utvärdering (2022).

Ålder vid migration påverkar risken att bli fattig som äldre

Tiden det tar att få ett första fotfäste på arbetsmarknaden ökar med ålder vid migration. Det påverkar i sin tur risken för en fattig ålderdom, enligt en ny avhandling. TEXT: ANNICA ÖGREN

Vad handlar din avhandling om?

Denna avhandling i socialt arbete vill kasta ljus på betydelsen av ålder vid migration i relation till den tid det tar att komma in på arbetsmarknaden, risken för att bli fattig som äldre samt sannolikheten att ta emot offentlig äldreomsorg som äldre person.

Vilka är dina viktigaste resultat?

Avhandlingen visar att tiden till första fotfäste på arbetsmarknaden ökar med ålder vid migration för utrikes födda från låg- och medelinkomstländer, något som får enorma konsekvenser för den ekonomiska situationen för denna heterogena grupp. Stora skillnader existerar vad gäller risken för fattigdom bland äldre utrikes och inrikesfödda, något som tyder på att det finansiella transfereringssystemet inte är tillräckligt omfördelande. Samtidigt visar avhandlingen att välfärdssystemen, som den offentliga äldreomsorgen, fungerar relativt omfördelande både mellan inkomstgrupper och mellan äldre födda i olika länder.

Vilka kan ha nytta av dina resultat?

Som anställd utvecklingsledare inom forskning vid den största äldreförvaltningen i Sverige, Göteborg stad, samt forskare vid Högskolan Väst jobbar jag med implikationerna av den här studien. Det handlar om att öka tillgången till äldreförsörjnings-

stöd, det stöd som staten betalar ut för att avhjälpa fattigdom bland äldre. Det handlar också om att socialt arbete ska kunna inrikta sina interventioner och insatser för att nå de personer som befinner sig i den här gruppen. Ett sätt att göra det är att öka tillgången till äldreförsörjningsstöd och bostadstillägg.

→ Hanna Mac Innes

GÖR: Utvecklingsledare vid äldreförvaltningen i Göteborgs stad, forskare vid Högskolan Väst.

AKTUELL MED: Avhandlingen Older people in Sweden – Age at migration, poverty and utilization of long-term care services.

Debatt

Akuta bedömningar riskerar att bli fel då **socialjourerna inte har tillgång till dokumentation** i alla ärenden.

Mats Erkers är Socionom sedan 1986 och arbetar sedan år 2008 som socialsekreterare vid Socialjouren Södertörn i södra stor-Stockholm och är aktiv i nätverket för Sveriges Socialjourer (Tidigare Riksföreningen Sveriges socialjourer)
Foto: Privat

”RÄTTSSÄKERHETEN BRISTER VID MÅNGA SOCIALJOURER”

Socialnämnderna i Sveriges kommuner har en skyldighet att varje dag, dygnet runt, ha beredskap att kunna ingripa omedelbart till skydd för barn som far illa och för andra utsatta personer. För att säkerställa detta, har det blivit allt vanligare att många av Sveriges kommuner inrättat kommungemensamma socialjourer som verkar under kvällar, nätter och helger. Det handlar om akuta bedömningar och insatser som inte kan dröja till nästa vardag. Det är ett stort antal akuta ärenden som handläggs utanför kontorstid vid socialjourerna runt om i landet. Enbart Socialjouren Södertörn där jag arbetar, som täcker fyra kommuner med 334 000 invånare, handlägger omkring 6 500 ärenden varje år.

Men i sitt arbete saknar socialsekreterarna vid många av Sveriges kommungemensamma socialjourer fortfarande tillgång till de olika socialnämndernas verksamhetssystem. Det innebär att de vid den akuta handläggningen inte kan beakta vad socialnämnden redan känner till om den aktuella personen som är dokumenterat i personakten. Detta kan medföra att socialsekreterarna vid socialjourerna underskattar allvaret i situationen och att barn och andra utsatta, inte erhåller det akuta skydd eller de akuta insatser de kan ha behov av.

Erfarenheter vid Socialjouren Södertörn, som numera har tillgång till verksamhetssystemen och dokumenta-

tionen i tre av fyra kommuner, visar att i omkring 90 procent av alla orosanmälningar gällande barn som kommer in till Socialjouren finns redan dokumentation i barnets personakt.

Dokumentation kan gälla tidigare förekomst av våld i familjen, föräldrars missbruk, psykiska ohälsa, vård utanför hemmet, hedersproblematik med mera. Tillsammans med vad som framkommit i anmälan och av annat underlag som går att inhämta akut, kan denna information vara helt avgörande för hur ärendet omedelbart handläggs vidare. Det kan till exempel avgöra om ett skyndsamt hembesök framstår som nödvändigt för akut bedömning av skydd. (Se JO 2021-10-18 Dnr.1188-2020 samt JO 2020-05-11 Dnr.5219-2018 Om begränsningar för socialtjänsten att göra hembesök på eget initiativ, om inte en nödsituation bedömts föreligga.)

NÄR SOCIALJOUREN saknar tillgång till relevant dokumentation, finns en risk att socialsekreterarnas bedömningar, även vid genomförande av hembesök, inte blir så träffsäkra och utförda på ett sådant tryggt sätt som annars vore fallet. Om tidigare våld mot barnet finns dokumenterat kan det till exempel vara viktigt att socialsekreterarna är observanta på blåmärken eller andra skador hos barnet och att socialsekreteraren pratar enskilt med barnet. Om en förälder har dokumenterade episoder med psykisk ohälsa kan detta vara ett observandum, liksom om det förekommer hedersproblematik i familjen.

När socialsekreterarna inte har tillgång till dokumentationen av redan

känd problematik i familjen, ökar alltså riskerna att hembesök och andra adekvata utredningsåtgärder inte vidtas och att akuta bedömningar och beslut blir mer otrygga och mindre träffsäkra.

EN ANNAN konsekvens kan vara att även socialsekreterare utsätts för ökade risker för hot och våld. Det kan till exempel handla om att göra ett akut hembesök i en familj där en förälder hos socialnämnden har en dokumenterad historik av med psykisk instabilitet, våld och hot mot tjänstemän. Socialsekreterare vid socialjour kan då utsättas för risker som är väl kända av socialnämnden men otillgängliga för de socialsekreterare som akut åker hem till familjen utanför kontorstid.

Det är i mitt tycke uppseendeväckande att dessa missförhållanden kan

”Det är i mitt tycke uppseendeväckande att dessa missförhållanden kan fortleva i vårt digitaliserade samhälle när vi vill värna om rättssäkerhet och skydd för utsatta personer.”

fortleva i vårt digitaliserade samhälle när vi vill värna om rättssäkerhet och skydd för utsatta personer och om arbetsmiljön för dem med samhällsviktiga arbeten. Rättsvärdande myndigheter som IVO, Socialstyrelsen och Arbetsmiljöverket bör ta ett ökat ansvar i dessa frågor och tydligare ange för socialnämnderna i Sveriges kommuner vilka spelregler som gäller för en rättssäker socialtjänst och en säker arbetsmiljö. ◀

ANNONS

FAM-huset

HVB-HEM FÖR FAMILJER
Med barnet i fokus

Vi utför kvalitativa utredningar utifrån BBIC, evidensbaserade behandlingar och akutplaceringar. Vårt arbete grundar sig på **Signs of Safetys** lösningsfokuserade förhållningssätt där barnets trygghet och säkerhet är vägledande. Vi välkomnar föräldrar med barn upp till 13 år, samt familjer som väntar barn.

Vi har avtal med kommuner som ingår i SKL-avtalet, Region Skåne, Örebro kommun och Göteborgs region.

Välkommen att kontakta oss på 033-21 01 62, vi har öppet dygnet runt!

Du kan också kontakta: Elinor Sjölin, utrednings- och behandlingsansvarig, 073-920 93 34, elinor.sjolin@fralsningsarmen.se
Deni Molin, verksamhetschef, 073-920 48 32, deni.molin@fralsningsarmen.se

Sett, läst, hört

Viktigt om kronisk trötthet

FACKLITTERATUR

Komplexa fader- och föräldraskapsutredningar

Av: Irena Nakevska

Socionomen Irena Nakevska har i femton år jobbat med att utreda och fastställa fader- och föräldraskap. Första gången hon mötte frågorna som utredare på socialtjänstens familjerätt upplevde hon att de kunde vara komplexa. Inte minst krävde de gedigen faktakunskap. Med den här boken vill hon hjälpa andra i samma situation. Eftersom den främst behandlar mer komplicerade ärenden inom fader- och föräldraskap vänder den sig i första hand till läsare med grundläggande kunskaper i ämnet, men som kan behöva en handledning på de djupare nivåerna. Irena Nakevska utgår från egna erfarenheter när hon formulerar hur en specifik fråga ska handläggas, men också från aktuell lagstiftning, föreskrifter och allmänna råd. Den är både teoretiskt och mycket praktiskt inriktad, med checklistor. De nio kapitlen går igenom sådant som ärenden med

utländsk anknytning, ogiltigförklaring av en faderskapsbekräftelse och socialnämndens utredningsskyldigheter i olika ärenden. *Komplexa fader- och föräldraskapsutredningar* är tänkt att fungera som en komplettering till handboken Att utreda och fastställa faderskap eller föräldraskap och till all annan vägledning från Myndigheten om familjerätt och föräldraskapsstöd, MFOF.

Tim Andersson

FACKLITTERATUR

Digitalisering i socialt arbete: socialtjänstens utmaningar och möjligheter

Av: Lupita Svensson

Digitalisering i socialt arbete
Lupita Svensson
Socialtjänstens utmaningar och möjligheter
Gothia

Vad innebär digitaliseringen för socialt arbete? I den här boken ger Lupita Svensson, forskare och universitetslektor vid Socialhögskolan i Lund, en introduktion till hur socialtjänstens verksamheter möter

digital teknik i olika former, och hur de just nu förändras och tar till sig ny kunskap. Hon går in på de risker som den nya tekniken och automatiseringen kommer med, men också möjligheterna. I det sista kapitlet presenterar hon dessutom en spaning där en möjlig framtida utveckling tecknas. Boken, som tar sin utgångspunkt i praktknära studier och erbjuder diskussionsfrågor för fortsatta samtal, är primärt riktad mot studenter och yrkesverksamma som antingen arbetar inom socialtjänsten eller som kommer i kontakt med den, och som är intresserade av frågor kring interaktionen människa-teknik.

Tim Andersson

FOTO: MATTIAS RAMOS / SR

LYSSNA: HEMLÖS I STOCKHOLMS CITY

På natten förvandlas staden till en sovplats

Kent och Lennart är båda runt 70 år och blev hemlösa efter pensionen. De är två av de drygt 33 000 människor i Sverige som, enligt Socialstyrelsens senaste kartläggning är hemlösa i Sverige. De allra flesta är män. I P1 dokumentären Hemlös i Stockholms city från 2021 berättar de, och andra hemlösa om sitt liv, var de brukar sova och hur de hanterar sin vardag.

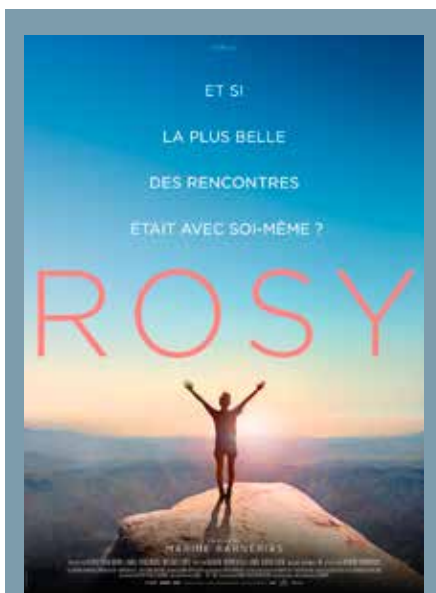
Tips på socionomfilmer!

Av Fredrik Söderlund

1 Mellan två världar

Den framgångsrika författaren Marianne (Juliette Binoche) tar jobb som städerska som inspiration för hennes kommande bok. Tanken är att hennes wallraffande ska avslöja vad som pågår innanför kulisserna med dåliga arbetsförhållanden, riskfyllda anställningar och stress. Hon kommer lite närmare än hon väntade sig och hennes relationer ställs på spel. Diskussionen kring vad som är moraliskt försvarbart och vad som är ett profiterande på mindre bemedlade är en av filmens viktigaste frågeställningar. Gör Marianne en samhällsnytta eller utnyttjar hon de som kämpar mot dåliga villkor och lever på existensminimum? Oavsett så gör Binoches naturalistiska skådespeleri henne till en briljant karaktärskameleont. (premiär 3 juni)

2 Rosy

När Marine är 21 år får hon diagnosen multipel skleros, men hon låter inte sig slås ner av faktumet. Framtiden är oviss och hon vill både förstå, utmana, leva och njuta så länge det går. Hon bestämmer sig för att lämna sina nära och kära och försöka resa över hela Nya Zeeland. Målet är, som hon säger, "att koppla ihop kropp och själ". Hon genomför projektet genom crowd funding och det är rörande att se det växande engagemanget. Rosy är en rörande videodagbok där både Marines egen existens och den stora frågan kring livets mening tar sig ett nytt uttryck. Vi får ta del av en verklig hjältehistoria som aldrig blir smetig. (Går på bio)

3 Grandmother

Tonåringen Sam reageras från skolan och som straff får han ta hand om sin alkoholiserade farmor Ruth. Det som börjar skevt och bittert utvecklar sig till en värmande vänskap där de möts i både sorg, saknad, befriande eskapader och känslomässig stöttning. Sam sörjer fortfarande sin bortgångna mor och hans pappa är märkligt frånvarande. Filmens kärna ligger i den oväntade relationen och lyhördheten mellan två generationer. Ruth och Sam hittar gemensamma beröringspunkter som tillsammans med ett kargt, men vackert brittiskt landskap, mynnar ut i en bitterljuv liten pärla. Skådespelarna och Ferrier strålar i sitt samspel och kemi. (premiär 10 juni)

Chefstidningen

”Vanligaste fällan är att bli ’hjälpnödig’”

Som utbildare och handledare på Självmordslinjen – Mind, har jag läst hundratals chattar genom åren. Dagligen pratar jag med volontärerna om samtalen de har i chatt och telefon. Det är allt från sällskapsprat till ångesthantering och akuta situationer, där personen kan vara i färd med att ta sitt liv.

När vi möter vi människor som befinner sig i svåra situationer behöver vi komma ihåg att det inte är så lätt att prata om hur man mår. De flesta av oss behöver trygghet för att våga berätta om svåra saker. Allt för ofta har vi blivit bemötta på ett sätt som skapar mer osäkerhet än trygghet, och är därför lite försiktiga med vad vi berättar, och för vem. Ofta finns det skam och skuld kopplat till hur vi mår och då är det extra viktigt att bli mött med empati, som fungerar som motgift till just skam.

Hur skapar vi trygghet då? Hur möter vi med empati? Vi kan till exempel tänka på hur vi formulerar oss. Ett ord

”Som en volontär sa nyligen i en handledning: ’Det gäller att bygga upp tillitstornet under samtalet!’”

som riskerar att skapa mer skam och motstånd är ”Varför?”, som lätt tolkas som att jag inte borde känna som jag gör. ”Berätta!” kan också uppfattas som en uppmaning att berätta om något jag

FOTO: OLA TORNBORG

Ola Tornberg
konsult och handledare på
Självmordslinjen – Mind

kanske inte är redo för ännu. I stället kan vi visa empati genom att försöka förstå hur personen har det, och sedan undersöka om personen vill berätta mer. Som en volontär sa nyligen i en handledning: ”Det gäller att bygga upp tillitstornet under samtalet!”

Som lyssnare är vi inte heller ansvariga för att lösa situationen. Och det brukar inte vara det man i första hand vill ha hjälp med när man mår dåligt. Snarare är det kontakten med en annan människa som är det viktiga – att någon lyssnar och försöker förstå utan att döma, kritisera, peppa, trösta

eller fixa. Det kan vara lättare sagt än gjort eftersom de flesta av oss inte fått tillräcklig träning i hur man gör det. Många som vill bli volontärer på Självmordslinjen uttrycker att dom ”är bra på att lyssna”, men märker snabbt att det är svårare än dom kanske trodde.

VI BRUKAR SÄGA att det är ett hantverk att lyssna på ett sätt som skapar tillit och kontakt. Det kan ta tid att bli bra på det, och att själv lita på kraften i just kontakten med en annan människa. Vi glömmer lätt hur skönt det är att få uppleva den när vi sitter på andra sidan och lyssnar. För mig är det en stark fysisk upplevelse, att bli lyssnad på, på det sättet. Det blir en lättad och kroppen kan slappna av på ett sätt som var svårt innan. Vi får också tillgång till andra delar av hjärnan när vi är lite lugnare och tryggare. Andra, mindre destruktiva tankar kan komma till ytan och vädras. Den vanligaste fällan är just att vi lätt blir ”hjälpnödiga” och försöker fixa personens situation. Det är en helt naturlig reflex vi har, att vilja ta bort smärtan från våra medmänniskor. Det gör ont i mig när jag ser att du lider och jag vill ta bort lidandet. Främst för din skull men ibland även för att det är jobbigt för mig att se, och känna det. Men när vi lyssnat med tillräckligt mycket empati och personen ”landat” i sina känslor, brukar det vara lättare att prata om ett eventuellt nästa steg. Oavsett om det är att ringa 112, prata med en förälder eller att lägga sig för att sova. ◀

Waitong Utbildning är en av Sveriges största och mest erfarna leverantörer av utbildningar inom FIT och ADAD, båda finns med i Socialstyrelsens metodguide. Mer info om mig och mina olika utbildningar på min hemsida, referenser skickas på begäran.

Streamad ADAD tredagars Diplombildning; 6/9–24/10

Streamad FIT-diplombildning 28/9–29/11

Streamad FIT Booster 27/10

Streamad ADAD Booster 30/11

Digitala brevkurser on demand

Waitong utbildning erbjuder digitala brevkurser on demand; digitala diplomutbildningar i ADAD & FIT. Börja när du vill, jobba var du vill och helt i din egen takt.

Skräddarsydda uppdragsutbildningar

Jag erbjuder arbetsplatser; streamade och arbetsplatsförlagda utbildningar och handledning inom FIT, ADAD, Lösningsfokus och Ledarskap. Hör av dig för offert!

Mer info, priser och anmälan på min hemsida – www.waitong.se

ANNONS

GRATTIS TILL VINSTEN!

Socionomens sista korsordstävling är nu avgjord. Rätt svar ser du här intill.

Vinnare blev:

Anna Carlsson Berggren, Ylva Sundberg Högberg och **Annelie Helgasdotter**.
Grattis till er!

Från och med nu ersätts korsordet av Socionomens forskningssidor.

Mvh Redaktionen

**Rätta svaret i nr. 3 var:
I PÅSK ÄR VÅRA TANKAR MED
UKRAINAS BEFOLKNING**

I PÅSK ÄR VÅRA TANKAR MED UKRAINAS BEFOLKNING

NÄSTA NUMMER

TEMA

EN BRA START

I juni plockar en ny årskull socionomstudenter ut sin examen. Hur ger vi dem en bra start i yrkeslivet? Och hur får vi dem att stanna kvar och utvecklas i yrket?

Miss inte det!

I din brevlåda den 30 juni.

Missa inte vårt NYHETSBREV!

Håll utkik efter Socionomens nyhetsbrev. Senaste nytt om socialt arbete. Landar i din mejlbox torsdag morgon ojämna veckor.

Pssst...
Umbärlig
för dig som jobbar
inom socialt arbete
& psykoterapi

Sverigehälsan AB

ANNONS

90 SVENSK
KONTO INSAMLINGS
KONTROLL

Swisha till

123 129 50 21

Människor i **Ukraina** flyr för sina liv. De behöver akut nödhjälp. Swisha en gåva idag!

Sverige för

UNHCR

FN:s flyktingorgan

Metodutveckling med barnet i fokus

VoB:s Familjehus i Alvesta och Hörby vidareutvecklar kontinuerligt sina arbetssätt med utgångspunkt från barnets behov och socialtjänstens önskemål. Familjehuset i Alvestas insatser, i öppenvård eller vid placering på HVB, genomsyras numera även av metodik och förhållningssätt enligt "Signs of Safety". Familjehuset i Hörby som framförallt har fokus på samspelsbehandling, har kompletterat sitt utbud med PYC (Parenting Young Children). En metod med inriktning på föräldrar med kognitiva och intellektuella svårigheter.

Välkommen med din förfrågan!

Elin Fridström

Verksamhetschef, Familjehuset i Hörby

0736 - 20 80 57
elin.fridstrom@vob.se

Carola Karlsson

Verksamhetschef, Familjehuset i Alvesta

0709 - 58 66 25
carola.karlsson@vob.se

